

**EESTI EUROOPA LIIDU POLIITIKA
2007–2011 EELNÕU**

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
I. KONKURENTSIVÕIME	7
Avatud siseturg.....	7
Isikute vaba liikumine	8
Teenuste vaba liikumine.....	8
Kaupade vaba liikumine	9
Võrdväärsete võimaluste tagamine ettevõtlusvabaduse kasutamiseks	10
Tarbijasõbralikkus.....	10
Konkurentsivõime tõstmine	11
Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon	12
Konkurentsivõimeline haridus	13
Ettevõtluskeskkonna arendamine	14
Tööohutus ja -tervishoid	15
Paindlik tööturg ja tööhõive kaitstus.....	15
Transport ja infrastruktuur	16
Kaubaveologistika ja transpordikoridoride arendamine	16
Liiklusohutus	16
Euroopa sotsiaalne mõõde	17
II. INFOÜHISKOND JA E-TEENUSED	18
Elektroonilise identiteedi piiriülene kasutamine	18
E-teenused.....	18
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia turvalisus.....	19
III. KLIIMAMUUTUSED JA ENERGIAPOLIITIKA.....	20
Kliimamuutused.....	20
Energiasääst.....	20
Siseturg ja energiaallikate mitmekesistamine	21
Euroopa Liidu energeetika-alased välissuhted ja varustuskindlus	21
IV. KESKKONNA- JA PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA.....	22
Keskkonnakaitse	22
Ühtne merepoliitika	22
Ühise põllumajanduspoliitika arendamine	23
Ohutu, kvaliteetne ja konkurentsivõimeline toit.....	24
Kalanduspoliitika	25
V. MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA	27
Euroopa Liidu majanduspoliitiline koordineerimine	27
Majandus- ja rahaliidu laienemine	27
Maksuküsimused.....	27
Euroopa Liidu eelarve reformiprotsess	28

VI. TIHEDAM KOOSTÖÖ JUSTIITS- JA SISEKÜSIMUSTES	30
Piiriülese tegevuse soodustamine	30
<i>Piiriüleste majandussuhete jaoks soodsama õiguskeskkonna loomine</i>	30
<i>Rahvusvahelise eraõiguse edasine ühtlustamine</i>	30
Turvaline Euroopa	31
<i>Vastastikune tunnustamine kriminaalasjades</i>	31
<i>Kriminaalõiguse ühtlustamine</i>	31
<i>Teabevahetus</i>	31
<i>Schengeni õigusruumi laienemisega seotud küsimused</i>	32
<i>Europol ja Eurojust</i>	32
<i>Terrorismivastane võitlus</i>	32
<i>Biomeetriliste andmete kasutamine sisejulgeoleku tagamiseks</i>	32
Koostöö kolmandate riikidega	33
<i>Euroopa Liidu justiitskoostöö kolmandate riikidega</i>	33
<i>Ränne</i>	33
<i>Välispiirid</i>	34
<i>Ühtne viisapoliitika (viisavastastikkus, tagasivõtu- ja viisalihtsustuslepingud)</i>	34
<i>Varjupaigasüsteem</i>	34
VII. EUROOPA JA MAAILM	35
<i>Euroopa Liidu laienemisprotsess</i>	35
<i>Atlandiüleste suhete tähtsus Eesti ja Euroopa Liidu jaoks</i>	35
<i>Euroopa naabruspoliitika</i>	36
<i>Lääne-Balkan</i>	36
<i>Laiem Lähis-Ida ja Aafrika</i>	37
<i>Venemaa</i>	37
<i>Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP)</i>	38
<i>Euroopa Liidu ja NATO suhted</i>	38
<i>Välismajandussuhted</i>	39
<i>Arengukoostöö</i>	39

SISSEJUHATUS

Eesti on Euroopa Liidu liige neljandat aastat. Selle aja jooksul oleme kogenud suurt majanduskasvu ja tundnud teiste Euroopa Liidu liikmesriikide solidaarsust. Korduvalt oleme saanud kinnitust, et nii seesmiselt kui ka väljapoole tugev Euroopa Liit on Eesti huvides. Valitud suuna õigsust kinnitab ka avaliku arvamuse jätkuvalt kõrge toetusprotsent Eesti Euroopa Liidu liikmeks olekule.

Euroopa Liidu liikmestaatusega kaasnevad nii õigused kui ka kohustused. Üks olulisemaid õigusi on võimalus kaasa rääkida Euroopa Liidu tuleviku kujundamises. Euroopa Liit on poolesaja aasta jooksul teinud läbi muljetavalda arengu. Üleilmastuvas maailmas üha uute väljakutsetega toime tulemiseks on vajalik ennetada probleeme ja leida neile uusi lahendusi. Käesolev poliitikadokument esitab Eesti ettepanekud, kuidas tulla toime Euroopa Liidu ees seisvate väljakutsetega eri valdkondades.

Dokumendi eelnõu arutas Vabariigi Valitsus oma 28. juuni 2007. a kabinetinõupidamisel ning otsustas selle esialgse versioonina heaks kiita ning edasiste arutelude aluseks võtta. Eelnõu on edastatud konsulteerimiseks Riigikogule, huvigruppidele ja avalikkusele.

Eesti toetab Euroopa Liidu järjepidevat tugevdamist:

- § Liikmesriikide solidaarsus peab olema jätkuvalt Euroopa Liidu keskmes – vaid sellisel moel suudame tagada liidu sisemise harmoonilise arengu ning rahu, demokraatia ja julgeoleku edendamise kogu maailmas.
- § Suhtes kolmandate riikidega peab Euroopa Liit kõnelema ühel häälel, selleks on vajalik ühise välis- ja julgeolekupoliitika sisuline ja institutsionaalne tugevdamine.
- § Euroopa Liit peab kaasa aitama konfliktide ennetamisele ja lahendamisele, seda eriti oma naabruskonnas.
- § Väärtustades Euroopa Liidu senise laienemise positiivseid kogemusi, ning et tagada reformide jätkumine ja demokraatia piirkonna riikides, peab Euroopa Liit jääma avatuks kõikidele liituda soovivatele Euroopa riikidele, kes täidavad liitumiseks vajalikud kriteeriumid.
- § Eesti peab oluliseks tihedamat koostööd liikmesriikide vahel sise- ja justiitsküsimustes.

Euroopa Liit on poole sajandi jooksul aidanud oluliselt kaasa heaolu kasvule ja majandusarengule oma liikmesriikides. Euroopa Liidu liikmesriigid on leidnud toimiva tasakaalu turukonkurentsi ja sotsiaalse kaitse vahel. Samas tuleb meil ühiselt jätkata konkurentsivõimelise majanduse arendamist.

- § Selleks, et Euroopa majandusedu globaliseeruvas maailmas jätkuks, on vaja pöörata tähelepanu liidu konkurentsivõime tõstmisele ja uute töökohtade loomisele.
- § Konkurentsivõime tõstmiseks peame oluliseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) paremat ärakasutamist, eriti riigi ja kodanike vahelises suhtluses. Oleme valmis jagama oma kogemusi IKT kasutamise alal, sealhulgas IKT turvalisuse tagamise alal.
- § Siseturg on algusest peale olnud Euroopa integratsiooni keskmes ning sellest maksimaalse kasu saavutamiseks tuleks kaotada viimased säilinud piirangud kaupade, teenuste, kapitali ja isikute vabale liikumisele.
- § Liikmesriigid peavad jätkama reforme, mis on vajalikud Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamiseks.
- § Eestis tuleb jätkata reforme teadus- ja arendustegevuse edendamiseks, tööturu paindlikumaks muutmiseks ja aktiivse tööturupoliitika rakendamiseks.

Euroopa Liit peab suutma vastata ka suurtele globaalsete väljakutsetele nagu kliimamuutused ja sellega kaasnevad vajalikud muudatused energeetikas.

- § Euroopa Liit sõltub suuresti imporditavatest energiakandjatest, mis muudab hädavajalikuks ühel häälel kõnelemise energiat tootvate ja tarnivate riikidega.
- § Ressursside paremaks ärakasutamiseks on vaja liikuda lähemale tõelisele energia siseturule, tagades vaba konkurentsi ning rajades ühendusi äärealade ja Euroopa Liidu teiste piirkondade vahel.
- § Globaalsete kliimamuutustega võitlemiseks on hädavajalik Euroopa Liidu ühine tegevus, et vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu.
- § Eesti ja Euroopa Liidu energiajulgeoleku tugevdamiseks on oluline jätkata energiaallikate mitmekesistamist.

Euroopa Liit on näidanud, et suudab toimida ka 27 liikmega. Sellegipoolest tuleb meil parandada liidu toimimist, tõhustades otsustusprotsessi ja kindlustades Euroopa Liidu aluseid. Eesmärkide saavutamiseks vajalikud hoovad peab andma uus institutsionaalne raamistik. **Aluslepingute reformi kiire lõpuleviimine on Euroopa Liidu edasise arengu seisukohalt prioriteetne, et tagada 27 või enama liikmesriigiga liidu sujuv toimimine. Eesti loodab, et uus muudatusleping jõustub hiljemalt 2009. aasta alguses.**

Lähiaastatel seisab ees arutelu Euroopa Liidu eelarve ja selle kaudu erinevate poliitikavaldkondade rahastamise üle.

- § Liidu legitiimsuse ja tõhusa toimimise huvides on eelarveraamistiku lihtsamaks ja läbipaistvamaks muutmine.
- § Eelarvearutelu ei tohi tuua kaasa Euroopa Liidu ambitsioonide ja ülesannete kahanemist, küll aga tuleks põhjalikule poliitikate analüüsile tuginedes kaaluda erinevatele valdkondadele tehtavate kulutuste otstarbekust.

Eesti toetab põhjalikku arutelu Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika tuleviku üle.

- § Põllumajanduspoliitika peab jääma liidu ühiseks poliitikaks.
- § Eesti pooldab ühise põllumajanduspoliitika jätkuvat ajakohastamist ja turureeglitega kohandamist, et Euroopa Liidu põllumajandussektor oleks tulevikus maailmaturul konkurentsivõimeline. Seejuures tuleb toetada maapiirkondade arendamist ning maamajanduse mitmekesistamist.

Eesti huvides on võimalikult kiire täielik lõimumine Euroopa Liiduga.

- § Eesti soovib liituda Schengeni õigusruumiga 2008. aasta alguses.
- § Eurole üleminekuks vajalike Maastrichti kriteeriumide võimalikult kiireks täitmiseks jätkab Eesti konservatiivset eelarve- ja rahapoliitikat.

Eesti toetab Euroopa Liidu liikumist üha suurema avatuse suunas.

- § Toetame Euroopa Liidu institutsioonide ja Euroopa Liidu kulutuste läbipaistvuse suurendamist.
- § Peame oluliseks Euroopa Liidu õigusaktide kättesaadavust kõigile kodanikele elektroonilisel ja konsolideeritud kujul.
- § Kooskõlas avatuse põhimõttega peame oluliseks avalikkuse maksimaalset kaasatust ja kodanike kaasaraäkimist Eesti seisukohtade kujundamisel, mistõttu valitsus kaasab

avalikkuse käesolevas poliitikadokumendis esitatud ettepanekute arutellu. Samuti konsulteerib valitsus nii palju kui võimalik huvigruppide ja avalikkusega seisukohtade kujundamisel Euroopa Liidu algatuste osas.

I. KONKURENTSIVÕIME

Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide konkurentsivõime tõstmine on jätkuvalt üks Euroopa Liidu ees seisvaid olulisemaid väljakutseid. Suurem konkurentsivõime tagab heaolu jätkuva kasvu ning võimaldab paigutada vahendeid keskkonnakaitseks ja kodanike sotsiaalse turvalisuse tagamiseks. Majandusarengu aluseks on ettevõtlussektori edukas toimimine. Eesti kui avatud majandusega väikeriigi jaoks seisneb konkurentsivõime eelkõige väike- ja keskmise suurusega ettevõtete jätkusuutlikus arengus. Lisaks liimesriikide iseseisvate panusele tuleb seda toetada ka Euroopa Liidu kesksete koordineerimismehhanismide parendamise abil.

Üleilmastumine edendab konkurentsi, mis omakorda toob pikemas perspektiivis kaasa majanduskasvu ja hinnastabiilsuse. Samas seab üleilmastumisega kaasnev konkurentsisurve Euroopa Liidu ette uued väljakutsed, millele lahenduste leidmine sõltub liikmesriikidest. Globaliseerumise positiivsete mõjude kindlustamiseks on oluline tõsta Euroopa Liidu ettevõtete konkurentsivõimet välisurgudel, säilitada Euroopa atraktiivsus investeerimiskeskonnana ning suurendada turgude ja ettevõtete paindlikkust, et reageerida toimuvatele muudatustele. Ennekõike peab Eesti oluliseks kiireid arenguid järgmistes valdkondades:

- esiteks, **siseturu** jätkuv arendamine täielikult **avatud turu** suunas, mis võimaldab liikmesriikidel maksimaalselt kasutada liidusiseseid ressursse nii ettevõtetele kui ka kodanikele paremate konkurentsitingimuste loomiseks;
- teiseks, **majanduskasvu ja tööhõive strateegia** (ehk Lissaboni strateegia) eesmärkide elluviimine, strateegia täitmise kriitilise analüüsi läbiviimine 2010. aastal ning uute selgete ja ambitsioonikate eesmärkide seadmine konkurentsivõime tõstmiseks järgneval perioodil.

Äärmiselt tähtsaks peab Eesti ka Euroopa Liidu erinevate piirkondade konkurentsivõime tõstmist tihedama koostöö ja sügavama integratsiooni kaudu. Seetõttu panustab Eesti aktiivselt **Läänemere piirkonna süvendatud koostöö** arendamisse. Konkurentsivõime valdkonnas peame esmatähtsaks süvendatud koostööd Läänemere-äärsete Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide avatud ühise turu tagamisel (tehniliste tõkete kaotamine, töötajate liikumise soodustamine), transpordi ja energia infrastruktuuri arendamisel ning teadus- ja arendustegevuse ja innovatsioonipoliitika arendamisel (teadlaste ja õpilaste mobiilsusprogrammid, süvendatud hariduskoostöö, ühise innovatsioonipoliitika arendamine).

Avatud siseturg

Eesti toetab algatusi, mis on suunatud siseturu toimimist pärssivate probleemide lahendamisele ja siseturu täieliku toimimise tagamisele. Euroopa Liidu siseturu efektiivseks toimimiseks on vajalik kõigi nelja vabaduse – **kaupade, teenuste, isikute ja kapitali vaba liikumine** – tagamine.

Isikute vaba liikumine

Euroopa Liidu konkurentsivõime tõstmise eelduseks on tööturu avatus ning isikute vaba liikumise põhimõtte rakendamine kõigile Euroopa Liidu kodanikele. Seetõttu peab Eesti vajalikuks tööturu täielikku avamist Euroopa Liidu piires. Eesti ei ole seadnud piiranguid tööjõu liikumisele ning on taotlenud Eesti töötajatele seatud piirangute leevendamist ja kaotamist piiranguid rakendanud riikides. Töötajate vaba liikumise ulatuse ja selle mõjude hindamiseks peab Eesti oluliseks vastava statistika kogumist Euroopa Liidu tasandil. Toetame sellealaseid Eurostati algatusi.

Teenuste vaba liikumine

Teenuste osutamise lihtsustamiseks teistes liikmesriikides ning seeläbi majanduskasvu ja uute töökohtade loomise kiirendamiseks Euroopa Liidus, peab Eesti oluliseks **teenuste raamdirektiivi** tulemuslikku rakendamist. Selleks tuleb ka Eestis käivitada Euroopa Liidu liikmesriikide pädevate asutuste vaheline halduskoostöö tõhustamise infosüsteem. Samuti on vaja luua teenuseosutajate ja -kasutajate paremaks teenindamiseks ühtne kontaktpunkt, mis teeb kättesaadavaks teabe nõuete kohta ja võimaldab teha teenuste osutamiseks vajalikke toiminguid, eelkõige elektrooniliste vahendite abil. Raamdirektiiviga hõlmatud teenuseliikide suhtes kehtivate nõuete analüüsi käigus on võimalik kõrvaldada põhjendamatud piirangud nii Eesti kui ka teiste Euroopa Liidu liikmesriikide õigusaktidest. Seejuures rõhutab Eesti vajadust jätkata tööd ühenduse tasandil raamdirektiivi kohaldamisalast välja jäänud teenustesektoritega, sealhulgas võrguettevõtjatega, et veelgi avardada siseturu poolt pakutavaid võimalusi.

Finantsteenused. Eesti peab tähtsaks ühtse finantsturu kujundamist seadusandluse korrastamise ja regulatiivsete erisuste vähenemise kaudu. Eesmärgiks on kaasa aidata siseturu tõhusamale toimimisele finantsteenuste valdkonnas, vähendades halduskoormust, vältides ülereguleerimist ning tagades teenuste kättesaadavuse. Tähelepanu tuleb pöörata liikmesriikide finantsstabiilsuse kindlustamisele eelkõige finantsjärelevalve praktikate ühtlustamise, piirülest finantsgruppide järelevalve ja turvavõrgus esinevate kitsaskohtade kõrvaldamise kaudu.

Euroopa Liidu finantsjärelevalve ning kriisiennetuse ja -juhtimise korraldus peavad sammu pidama süveneva finantsintegratsiooniga. Eesti finantsteenuste turul domineerivad välisomanduses olevad pangad, mistõttu on Eesti jaoks olulisim teema finantsstabiilsuse tagamine asukohariigis. Sellest tulenevalt tuleb keskenduda Euroopa Liidu finantsjärelevalve korralduse tõhustamisele ning ühiste meetmete väljatöötamisele võimalike piiriüleste finantskriiside ennetamiseks ja haldamiseks.

Eesti peab oluliseks ka uue kindlustuse maksevõimenõuete direktiivi väljatöötamist, mis tõhustaks kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute kaitset ning samas soodustaks Euroopa kindlustusandjate konkurentsivõimet ja kapitaliressursside paremat jaotamist.

Transporditeenused. Eesti soovib maismaatransporditeenuste turu avamist kogu Euroopa Liidus võimalikult lühikese aja jooksul. Seejuures on Eesti valmis avama oma riigisisese veoseturu autotranspordis ehk nn kabotaažveod kõikidele nendele liikmesriikidele, kes vastastikkuse põhimõttel lubavad oma territooriumil teha riigisiseseid vedusid ka Eesti

autovedajatel. Eesti toetab Euroopa Liidu siseturu põhimõtete rakendamist transpordisektoris, kuna sellega kaasnevad efektiivsemad logistilised lahendused ja odavam teenus tarbijatele.

Meediateenused. Eesti soovib, et Euroopa Liidu audiovisuaalmeedia teenuste uue direktiivi rakendamisel arvestataks paindlikult liikmesriikide eripära ja erinevaid võimalusi oma audiovisuaalsektori arengu- ja konkurentsivõime tagamisel. Eesti toetab meediakontsentratsiooni piiramise nõuete kehtestamist ühenduse tasandil, kuid soovib, et uute nõuete väljatöötamisel arvestataks liikmesriikide meediasektori erinevate võimalustega ning vajadusega luua soodsad tingimused ka uute meediateenuste arenguks. Erinevate meediavormide lähenemise ja põimumise tingimustes on meedia koondumine teatud ulatuses, eriti väiksemates riikides, loomulik ja edukaks konkurentsiks vajalik nähtus, mida saab paremini reguleerida liikmesriik ise.

Sotsiaalteenused. Eesti peab oluliseks sotsiaalteenuste ajakohastamist, et tulla paremini toime sotsiaalteenuste kättesaadavuse, kvaliteedi ja rahastamise jätkusuutlikkuse tagamisega. Kuna sotsiaalteenustele ei saa üldiselt kohaldada majanduslikust huvist lähtuvaid teenuste regulatsioone, toetab Eesti sellist lähenemist, kus ühenduses lepitakse kokku üldised põhimõtted, eesmärgid ja suunised üldhuvi sotsiaalteenuste pakkumiseks, kuid igal liikmesriigil on tulenevalt subsidiaarsuspõhimõttest võimalik ise kehtestada täpsemad regulatsioonid ning standardid teenuste osutamise korraldamiseks vastavalt riigi või regiooni konkreetsele olukorrale ja vajadustele.

Tervishoiuteenused. Eesti toetab ühenduse meetmeid tervishoiuteenuste valdkonnas, et võimaldada ohutute, kõrge kvaliteediga ja tõhusate piiriüleste tervishoiuteenuste osutamist. Peame oluliseks ühenduse õigusliku regulatsiooni täpsustamist piiriüleste tervishoiuteenuste hüvitamise osas. Patsiendi huvide ühtlaseks kaitsmiseks toetab Eesti teenuse osutajate vastutuskindlustuse kohustuse üldist nõuet. Toetame Euroopa kompetentsikeskuste võrgustiku loomist haruldaste haiguste ravi tõhustamiseks. Küsimused, mis puudutavad tervishoiusüsteemi ülesehitust, tervishoiuteenuste osutajate asutamist, teenuste loetelu ja hindasid ning kvaliteedistandardeid, peaksid jääma liikmesriikide pädevusse, sest on otseselt seotud tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkusega. Peame vajalikuks praktilise koostöö tõhustamist nii kodanikele kui ka teenuse osutajatele ja pädevatele asutustele vajaliku teabe vahendamise, e-tervise edendamise Euroopa Liidu tasandil ning tervishoiutöötajate liikumise ja ravimiretseptide tunnustamise valdkonnas.

Kaupade vaba liikumine

Eesti peab oluliseks ettevõtjatele oma toodete turustamiseks võrdsete võimaluste loomist ning ohutute toodete tagamist. Seetõttu toetame lihtsa ja innovatsiooni soodustava seadusandluse väljatöötamist, mille heaks näiteks on nn uue lähenemisviisi direktiivid. Nendes valdkondades, kus Euroopa Liidu regulatsioon puudub ja kus selle väljatöötamine ei oleks proportsionaalne soovitava eesmärgiga, toetame algatusi, mille eesmärgiks on tagada senisest tõhusam toodete vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamine kõikides liikmesriikides. Toodete ohutuse tagamiseks peame vajalikuks ka üleeuroopalise vastavushindamise ja turujärelevalve asutuste koostöö tõhustamist, mis võimaldaks vältida tegevuste dubleerimist toodete ohutuse kontrollimisel ning hoida kokku rahalisi vahendeid.

Tolliprotseduuride lihtsustamine. Eesti annab oma panuse tolli ja kaubanduse paberivaba keskkonna loomisele Euroopa Liidua, võttes kasutusele elektroonilised tollisüsteemid ja alustades võimalikult suures ulatuses “ühtse liidese” teenuste osutamist. Toetame jätkuvalt algatusi, mis võimaldaksid tolliprotseduuride kiirendamist ning soovime ühenduse ajakohastatud tolliseadustiku ja selle rakendussätete vastuvõtmist ning kohaldamist hiljemalt alates 1. jaanuarist 2011. a.

Võrdväärsete võimaluste tagamine ettevõtlusvabaduse kasutamiseks

Üldine konkurentsipoliitika. Ennetava konkurentsipoliitika rakendamine, mis seisneb konkurentsialase regulatiivse raamistiku parandamises ja tõhusas järelevalves, aitab otseselt kaasa Euroopa Liidu konkurentsivõime edendamisele vastavalt Lissaboni strateegias püstitatud eesmärkidele. Euroopa jaoks on üheks tähtsamaks väljakutseks konkurentsi kaitse poliitika osas leebusprogrammi¹ loomine ja rakendamine, mis saab oluliselt kaasa aidata konkurentsikuritegude avastamisele.

Intellektuaalomandi kaitse. Kogu Euroopa Liitu hõlmava ühtse patendisüsteemi (ühenduse patendisüsteemi) väljatöötamisel peab Eesti oluliseks, et uus süsteem annaks Euroopa patentide väljaandmise konventsiooni alusel toimivale süsteemile olulise lisandväärtuse. Loodav ühenduse patendisüsteem peaks võrreldes täna toimiva süsteemiga olema lihtsam ja kulusäästlikum nii patendi taotlemise ja väljaandmise kui ka sellealaste vaidluste lahendamise etapis ning kättesaadav Euroopa innovaatilistele väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele.

Patendidokumentide tõlkekulude vähendamiseks peab Eesti oluliseks, et patendisüsteem põhineks võimalikult vähesel arvul ametlikel keeltes. Samas tuleb luua patendidokumentide põhisisu kõikide liikmesriikide keeltesse võimalikult kulutasuval viisil tõlkimise süsteem.

Samuti toetame ühtse patendikohtusüsteemi väljatöötamist, mille raames oleksid lahendatavad nii Euroopa patentidega kui ka tulevikus ühenduse patentidega seonduvad vaidlused. Patendikohtusüsteem peaks toimima põhimõttel, et vaidluste esimene aste on detsentraliseeritud (siseriiklik) ning apellatsiooniate tsentraliseeritud.

Riigiabi. Eesti toetab riigiabi reformikavas seatud eesmärke: riigiabi üldise taseme vähendamine, abi andmine vaid kindlakstehtavate turutõrgete kõrvaldamiseks ning riigiabi suunamine pigem haridusse ja ümberõppesse. Samas on Eesti seisukohal, et pikas perspektiivis ei ole riigiabi parim lahendus. Euroopa Liidu konkurentsivõime suurendamiseks tuleks pigem luua ettevõtluseks ja investeerimiseks soodne õiguslik keskkond.

Tarbijasõbralikkus

¹ Leebusprogramm (*Leniency Programme*) on USAs, Euroopa Komisjonis ning mitmetes liikmesriikides kasutatav kartellide avastamise vahend, mille üldpõhimõtte kohaselt saavutab kartellis osalev ettevõtja (ettevõtjad), andes järelevalveasutusele kartelli avastamist võimaldavat teavet, immuniteedi võimalike trahvide suhtes või trahvi vähendamise, vastavalt esitatud teabe väärtusele.

Eesti toetab ettepanekut asetada tarbijate kaitse ning nende parem teavitamine siseturu arendamise keskmesse. Eesti on huvitatud Euroopa tarbijaõiguse lihtsustamisest ja suuremast ühtlustamisest, et muuta senine probleemidekeskne regulatsioon selgemaks ning seeläbi suurendada nii tarbijate kui ka ettevõtjate õiguskindlust siseturul ja tagada tarbijakaitse ühtlaselt kõrge tase.

Eesti toetab nii riigisiseseid kui ka piiriüleseid tehinguid hõlmava valdkondliku raaminstrumenti väljatöötamist, kus oleksid sätestatud tarbijakaitsevaldkonna üldreeglid, mida vajaduse korral täpsustatakse erinevate valdkondade erireeglitega. Selline lähenemine võimaldaks oluliselt lihtsustada regulatiivset keskkonda nii tarbijate kui ka ettevõtjate jaoks, aitaks kaasa siseturu tõkete kõrvaldamisele ja konkurentsi moonutamise vähendamisele ning võimaldaks tagada tõhusa tarbijakaitse kogu siseturul.

Konkurentsivõime tõstmine

Liikmesriigid on 2010. aastaks seadnud ambitsioonikad eesmärgid konkurentsivõime tõstmiseks. Tulemusliku poliitika kujundamiseks tulevikus peame saavutatud tulemusi kriitiliselt analüüsima ning tunnistama, et ei suuda seatud eesmärgid täielikult saavutada. Analüüsi põhjal on võimalik kujundada reaalseid tulemusi andvad meetmed.

Esimesed konkreetsete sammud on võimalik teha majanduskasvu ja tööhõive strateegia uuendamise käigus 2008. aastal. 2010. aastal tuleb jätkata strateegia edasiarendamisega, võttes arvesse esimese kümneaastase perioodi kitsaskohti. Eesti on seisukohal, et üldjoontes on seatud eesmärgid õiged, kuid tundub rohkem tuleb tähelepanu osutada nende elluviimiseks vajalike konkreetsete meetmete rakendamisele nii Euroopa Liidu tasandil kui ka liikmesriikides.

Eesti peab ELi konkurentsivõime edasisel arendamisel esmatähtsaks:

- panustamist teadus- ja arendustegevusse;
- ettevõtluskeskkonna lihtsustamist ning võimaluste loomist innovaatiliste ettevõtete tekkeks ja arenguks;
- ühise infoühiskonna poliitika arendamist ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) võimaluste oluliselt paremat kasutamist ettevõtete konkurentsivõime tõstmisel ja avalike teenuste arendamisel;
- toimivate meetmete väljakujundamist ettevõtete tootlikkuse ja rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmiseks (sh oluliselt suurema tähelepanu pööramist haridusega seotud küsimustele);
- „kaitstud paindlikkuse” (*flexicurity*) põhimõtete rakendamist liikmesriikide tööturul.

Nende põhimõtete elluviimisel teeb Eesti ettepaneku keskenduda konkurentsivõime strateegia edasisel elluviimisel järgmistele konkreetsetele valdkondadele ja tegevustele.

Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon

2006. aasta sügisel võttis Euroopa Komisjon vastu innovatsioonistrateegia, millele on lisatud tegevuskava püstitatud eesmärkide saavutamiseks nii üleeuroopalisel kui ka liikmesriikide tasandil. Eesti toetab komisjoni ja nõukogu ettepanekut panna eelseisvatel aastatel Euroopa tasandil suuremat rõhku nõudluskeskse **innovatsioonipoliitika** käsitlusele ning ühtlasi asuda tõhusamalt tööle konkreetsemate poliitikasoovituste väljatöötamiseks.²

Eesti tervitab komisjoni algatust, mille eesmärgiks on erasektor avaliku sektoriga kokku viia ning arendada keskmise ja pikema aja uurimistööd, soodustada tehnoloogia arendamist ning samas luua turgu saavutatu realiseerimiseks ettevõtluses. Eesti toetab „juhtturgude” kontseptsiooni arendamist, mille raames avalik sektor loob tingimused ettevõtete fokuseeritud uuendustegevuseks uute toodete ja teenuste turuletoomise näol võtmevaldkondades – transport, tervis, sisejulgeolek, keskkonnasäästlik innovatsioon.

Eesti peab oluliseks innovatsioonipoliitikast kasusaajate ringi laiendamist, pöörates tehnoloogia arendajate kõrval väärilist tähelepanu ka neile ettevõtetele, kes täna on pelgalt tehnoloogiliste valmislahenduste kasutuselevõtjad või täiustajad, toetades nende arendusvõimekuse väljakujunemist ja kasvu.

Kuivõrd teadmiste ja oskuste allikaks on just ülikoolid ning teadus- ja arendusasutused, siis toetab Eesti samme, mis aitavad kaasa kootöö toetamisele kõrgharidussektori, teaduse ja ettevõtluse vahel, et aidata ettevõtetel uusi tooteid ja teenuseid edukalt turule tuua ehk olla innovaatilised. Peame äärmiselt oluliseks mõlema osapoole, nii ettevõtete kui ka ülikoolide ning teadus- ja arendusasutuste vastava võimekuse, oskuste ja motivatsiooni toetamist. Ettevõtete, teadusasutuste ja kõrgkoolide vahelise koostöö parendamiseks tuleb Eesti arvates muu hulgas senisest rohkem rõhutada sektoritevahelise mobiilsuse vajalikkust, st tingimuste ja vahendite võimaldamist inimeste paindlikumaks karjääriplaneerimiseks nii teaduses kui ka ettevõtluses.

Eesti põhieesmärgiks teaduse valdkonnas on aidata kaasa **Euroopa teadusruumi** kujundamisele. Teadus- ja arendustegevuse süsteemi arendamine loob eeldused kultuuri, hariduse, majanduse ja riigijuhtimise edenemiseks ning parandab sellega võimalusi Eesti ja Euroopa püsimiseks heal konkurentsipositsioonil. Selleks tuleb suurendada teadus- ja arendustegevuse mahtu ning tagada selle kvaliteet. Heade tulemuste saavutamiseks on tarvis piisaval hulgal motiveeritud teadlasi ja tippspetsialiste.

² Nõudluskesksest lähenemisest innovatsioonipoliitikas ning tarbijate olulisest rollist ettevõtete uuendusprotsessis on üha rohkem hakatud rääkima (k.a Eestis), kuid liikmesriikide tasandil ei ole seni järjekindlalt rakendatud sellel lähenemisel tuginevaid mitmekülgeid poliitikameetmeid. Kuigi teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi tõstmist ettevõtetepoolse huvi, vajaduste ja investeringuste suurendamiseks ei saa alahinnata, eirab see seisukoht siiski põhilist – ettevõtted on huvitatud innovatsiooniga seotud kulude kandmisest ja suurendamisest üksnes juhul, kui turul püsijäämine seda neilt nõuab. Teaduse kvaliteet võib olla väga kõrge, kuid kui sellest ei ole abi turul konkurentsielise saavutamiseks, ei ole erasektor huvitatud sellesse investeerimisest.

Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks muuta Euroopa **teadmistepõhiseks**. Selleks oodatakse kõigilt liikmesriikidelt omapoolse panuse olulist suurendamist. Tõsta tuleb teadus- ja innovatsioonialast võimekust (teadlaste koolitamine, teadlaskarjääri toetamine, maailmatasemel teaduse infrastruktuuri rajamine, teadus- ja arendusprojektide rahaline toetamine jne), mis tagab võimalused kõrgetasemelise uurimistöö tegemiseks ja uurimisgruppide rahvusvaheliseks koostööks ning edendab sotsiaal-majanduslikku arengut. Nende eesmärkide saavutamiseks annab meile aluse Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2007–2013 „Teadmistepõhine Eesti”.

Eesti toetab poliitikakujundamise tasandil muu hulgas ka innovatsiooni mõiste laiendamist, millest tulenevalt ei tähenda innovatsioonipoliitika vaid turuväljundiga teadus- ja arendustegevuse, vaid ka teiste innovatsiooni vormide ja vajalike kompetentside, sh disaini, organisatsiooni arendamise ja innovatsiooni juhtimise sihipärasemat toetamist.

Loomemajandus. Eesti toetab suuremal määral kultuuriga ja loomesektoriga arvestamist erinevates Euroopa Liidu poliitikavaldkondades, kuna kultuur ja loomesektor annavad olulise sisendi majanduskasvu, konkurentsivõimesse ja tööhõivesse ning seega Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamisse. Eesti peab vajalikuks kultuuri ja loomesektorit puudutavate statistiliste andmete kogumise koordineerimist liikmesriikide ja ühenduse tasandil ning nende andmete võrreldavust. Samuti on oluline soodustada kontakte loomesektori ja ärimaailma vahel, eriti silmas pidades väike- ja keskmise suurusega ettevõtete potentsiaali suurendamist kultuuri- ja loomesektoris.

Konkurentsivõimeline haridus

Majanduse konkurentsivõime tõstmise eesmärki silmas pidades toetab Eesti Euroopa Liidu hariduspoliitika-alases koostöös tingimuste loomist teadmistepõhisele majandusele üleminekuks ning inimkapitali arendamist konkurentsivõimelise tööturu toetamiseks.

Ühiseks väljakutseks on tagada, et haridusalased teadusuuringud, hindamine ja muud tõendid aitaksid suuremas ulatuses kaasa hariduspoliitika ja sellealaste tavade kohta teadmistebaasi loomisele, mis aitaks tõhusamalt parandada haridussüsteeme. Seetõttu on Lissaboni eesmärkide järgimiseks hariduse ja koolituse valdkonnas oluline tihedas koostöös liikmesriikide ja komisjoniga panustada näitajate ja sihttasemete ühtse raamistiku loomise ning parimal moel ära kasutada rahvusvahelisi võrdlusuuringuid.³ Euroopa Liidu ühiseid hariduseesmärke ja sihttasemeid tuleb arvestada ka riigisisestes poliitikates.

Eesti peab jätkuvalt oluliseks Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku väljaarendamist, mis toetaks elukestva õppe põhimõtteid ning soodustaks elanike hariduslikku ja tööalast mobiilsust. Samuti peame vajalikuks kutseõppe kvaliteedi ja atraktiivsuse tõstmist, ECVETi⁴ kui kutseõpingute igakülgse tunnustamise ja ülekandmise tagamise vahendi väljaarendamist ning täiskasvanute õppes osalemise suurendamist. Eesmärk on julgustada inimesi omandama uusi oskusi ja teadmisi kogu elukestva õppe vältel.

³ Nt PISA; OECD õpetaja-uuring, keeleoskuse uuring jne.

⁴ Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide kogumise ja ülekande süsteem (ECVET).

Panustamist Euroopa kõrgharidusruumi tuleks jätkata eelkõige Bologna protsessi⁵ edendamise kaudu, mille tulemusena laieneb ja muutub muu hulgas sihipärasemaks õpiränne, kasvab Euroopa kõrghariduse kvaliteet ning kõrghariduse kui „kaubamärgi” konkurentsivõime.

Eesti toetab samme, mis on suunatud vähemuskeelte säilitamisele, (võõr)keeleõppe edendamisele ning keeleoskuse näitaja väljatöötamisele.

Eesti toetab noorte esiplaanile toomist erinevates poliitikavaldkondades ja valdkondadevahelist koostööd noortele suunatud tähelepanu suurendamiseks. Noortepoliitika-alases koostöös toetab Eesti jätkuvalt kohaliku tasandi kui noorele kõige lähemal oleva tasandi tähtsustamist, lähtudes riiklikest prioriteetidest ja regulatsioonidest. Eesti osaleb aktiivselt avatud koordinatsiooni meetodi⁶ rakendamise hindamisel noortevaldkonna koostöös ning soovib, et selle tulemused oleksid koostöö aluseks.

Ettevõtluskeskkonna arendamine

Parem õigusloome ja õigusaktide lihtsustamine Euroopa Liidus on vajalik mitte üksnes ettevõtluse soodustamiseks, vaid ka siseturu ladusamaks toimimiseks. Euroopa Liidu siseturu tõrgeteta toimimise seisukohalt on oluline, et liikmesriigid rakendaksid õigeaegselt Euroopa Liidu õigusakte. Eesti peab oluliseks jätkata jõupingutusi, et liikmesriigis tähtaegselt üle võtmata Euroopa Liidu õigusaktide arv ehk ülevõtmise defitsiit ei oleks suurem kui 1% kõikidest ülevõtmist vajavatest õigusaktidest. Eesti eesmärgiks on viia ülevõtmise defitsiit alla 1%.

Euroopa Liidu direktiivide õigeaegse ja korrektse ülevõtmise kõrval peab Eesti oluliseks, et komisjon jätkaks Euroopa Liidu õigusaktide lihtsustamist ning nendest tuleneva ettevõtete halduskoormuse vähendamist ning kaasaks liikmesriike ulatuslikumalt lihtsustamisprioriteetide valikusse. Õigusaktide eelnõude mõjuhindangute läbiviimine annab häid tulemusi, kuid meetodika rakendamine ning institutsioonide koostöö vajab edasiarendamist. Eesti hinnangul aitaks lihtsustamisesmärkide saavutamisele kaasa infotehnoloogia senisest ulatuslikum kasutamine Euroopa Liidu tasandil, seda eelkõige nõutud andmete korduva esitamise ja paberasjaajamise vältimiseks, aga ka eeltäidetud vormide rakendamiseks. Eesti on seisukohal, et tõsta tuleks ka avalikuks kasutamiseks mõeldud Euroopa Liidu õigusaktide kvaliteeti – praegune bürokraatlik ja aeganõudev kodifitseerimine ei taga ajakohastatud terviktekstide kättesaadavust.

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete tegevuse soodustamine. Eesti hinnangul on väikeettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks nii ettevõtluse toetusmeetmete kujundamisel kui seadusloomealastes ettepanekutes väga oluline „mõttele esmalt väikeste peale” põhimõtte järgimine, kuna piiratud võimekuse tõttu mõjutavad regulatsioonid neid suurettevõtetest rohkem. Kuna majanduskeskkonna arengud mõjutavad kõige vahetumalt väikeettevõtteid, kes

⁵ Bologna protsessi eesmärk on ühiste ja võrreldavate kõrgharidusastmete ja kvalifikatsioonide rakendamine Euroopa kõrgharidussüsteemides.

⁶ Avatud koordinatsiooni meetod on koostööraamistik, kus liikmesriigid töötavad ühiselt kokkulepitud eesmärkide suunas, ilma et nad peaksid ühtlustama oma poliitikaid või nende rakendamise korraldust. Selleks kasutatakse riikide omavahelist võrdlemist ühiste eesmärkide poole liikumisel ja korraldatakse üksteise kogemustest õppimist.

moodustavad Euroopa Liidu ettevõtetest üle 90%, siis tuleb keskkonna kujundamisel alati analüüsida ja arvestada eelkõige muudatuste mõjusid väikeettevõtetele.

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsitingimuste parandamine.

Ettevõtluskeskkonna kujundamisel tuleb silmas pidada, et igasugune ettevõtlusele kehtestatud piirang kujutab endast ettevõtlusvabaduse riivet ning mõjutab seeläbi ka ettevõtluse rahvusvahelist pikaajalist konkurentsivõimet. Selline riive on lubatav ainult juhul, kui riive on proportsionaalne taotletava eesmärgi suhtes. Sellest tulenevalt on vajalik kaardistada kõik tegutsemisõigust piiravad normid ja analüüsida neid. Teha tegutsemisõiguste taotlemine elektrooniliste kanalite kaudu ettevõtjale võimalikult mugavaks ja kiireks. Tegutsemisõiguste analüüs ja nende taotlemise lihtsustamine aitab kaasa ka ühtse kontaktpunkti loomisele.

Äriühinguõigus. Eesti toetab äriühinguõiguse regulatsioonide lihtsustamise algatust ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks. Lähitulevikus tuleb enam tähelepanu pöörata ettevõtjate asukoha muutmise regulatsioonidele ja ettevõtjate sisekontrolli tõhustamise vajadusele ning Euroopa osäühingu regulatsiooni väljatöötamisele. Eesti toetab „Äriühingute juhtimise tegevuskava” tõhusat ja sujuvat rakendamist Euroopa Liidus.

Riskikapitali vaba liikumise soodustamine. Riskikapital on sageli aluseks uute ideede ja lahenduste reaalsuseks saamisele. Hetkel on riikidevaheline riskikapitali liikumine Euroopas suures osas reguleerimata. Eesti soovib esmajärjekorras ühtlustada liikmesriikides kasutuseloleva riskikapitali olemuse määratluse, misjärel saaks vähendada riskikapitali ja sellel põhinevate investeeringute tegemiseks olulise seadusandliku raamistiku liikmesriikidevahelisi erinevusi. Eesti on seisukohal, et ühtlustatud regulatsioon võimaldaks kapitali vabast liikumisest tulenevaid võimalusi oluliselt suuremal määral ära kasutada.

Tööohutus ja -tervishoid

Tööelu kvaliteedi ja tootlikkuse parandamiseks peab Eesti väga oluliseks ühenduse uues töötervishoiu ja tööohutuse strateegias (aastateks 2007–2012) seatud õigusraamistiku lihtsustamise ja ajakohastamise ning tõhusama rakendamise eesmärkide saavutamist. Õigusraamistiku kohandamisel tööturu arengutega ja selle lihtsustamisel tuleb jätkuvalt tagada töötervishoiu ja -ohutuse kõrge tase, mis on oluline töötajate pikaajalise töövõime säilitamiseks ja tootlikkuse tõstmiseks. Peame väga oluliseks ka teadusuuringute läbiviimist uute töökeskkonna riskide kaardistamiseks Euroopa Liidu tasandil ning riiklike uuringuprogrammide paremat koordineerimist.

Paindlik tööturg ja tööhõive kaitstus

Eesti on veendunud, et Euroopa Liidu majanduse konkurentsivõime parandamiseks ning rohkemate ja paremate töökohtade loomise soodustamiseks tuleb vähendada tööturu ülemäärast reguleeritust. Tähtis on suurendada töösuhte paindlikkust, tagades samas töötaja sotsiaalse kaitstuse tõhusate tööturu- ning sotsiaalkindlustuse meetmete abil. Töösuhte kaitstud paindlikkuse⁷ saavutamisele saab Euroopa Liidu tasandil kaasa aidata eelkõige

⁷ Kaitstud paindlikkus on poliitikastrateegia, mis püüab ühelt poolt suurendada tööturgude, töökorralduse ja töösuhete paindlikkust ning teiselt poolt tööhõive- ja sissetulekukindlust. Kaitstud paindlikkuse tase sõltub

paremate praktikate levitamise ja pehme õigusloome vahenditega. Ühenduse tasandi töösuhete detailne regulatsioon ei suuda luua tootlikkuse kasvuks vajalikku tööturu paindlikkust, sest liikmesriikide sotsiaalses ja majanduslikus olukorras ning tööturu toimimist mõjutavates tavades on suuri erinevusi.

Paindlike töösuhete arendamisel on oluline ka tööaja paindlikkus. Eesti on seisukohal, et individuaalse ületunnitöö kasutamise võimalus peab säilima kõigile töötajatele. Tulenevalt töötaja kaitse vajalikkusest toetame samas individuaalse ületunnitöö tingimuste rangemaks muutmist tööaja direktiivi muutmisel.

Transport ja infrastruktuur

Kaubaveologistika ja transpordikoridoride arendamine

Seoses Euroopa Liidu ja Aasia riikide vahelise kaubavahetuse järsu kasvuga viimastel aastatel tuleb senisest rohkem arendada multimodaalseid transpordikoridore Euroopa Liidu ja Aasia vahel. See tähendab eelkõige sõlmpunktide (sadamad, lennujaamad) arendamist, nende ühendamist maanteedega ja raudteedega ning piiriületuse tõhustamist. Eesti toetab meetmete väljatöötamist, mis on suunatud transpordivõrgustike sidususe ning vastastikuse koostalitlusvõime arendamisele, et märgatavalt tõsta kõigi transpordiahelate, sealhulgas transiitvedude toimimise efektiivsust ning tõsta ohutustaset. Sellel on keskne tähendus Euroopa konkurentsivõimele, majanduskasvule, kestvale arengule ning ka ühiskonna regionaalselt võrdsele arengule. Peame oluliseks ka heal tasemel ja toimivate infrastruktuuriühenduste loomist kolmandate riikidega, sealhulgas transiitvedude korraldamisel.

Raudteevedude osas on Eestile oluline, et säiliks koostalitlus olemasoleval 1520 mm raudteevõrgustikul kolmandate riikidega. Toetame rahvusvaheliste transpordireeglite kehtivuse laiendamist riigisisesele transpordile eeldusel, et see ei mõjuta liikmesriigi õigust reguleerida oma territooriumil raudteel veetavate ohtlike kaupade vedu raudteede koostööorganisatsiooni OSJD liikmesriikidega, kes ei ole rahvusvahelise raudteeveo konventsiooni COTIF osapooled.

Liiklusohutus

Toetame täielikult Euroopa Liidu liiklusohutusosalast strateegiat ja algatusi liiklusohutuse tõhustamiseks Euroopas tervikuna. **E-ohutuse** valdkonnas seame eesmärgiks võtmetehnoloogiaid soodustava raamistiku arendamise ning nende kasutusele võtmist soosivate asjaomaste Euroopa Liidu õigusaktide vastuvõtmise. Toetame Euroopa Liidu tasandil regulatsioonide väljatöötamist järgmistel teemadel: liiklusinfosüsteemid, juhiabisüsteemid ja õigusnormid, sõidukitesse kasutaja ja masina vaheliste liideste kavandamine ja e-kõne (automaatne hädaabikõne).

töösuhete regulatsioonist ning sotsiaalkaitse ja -kindlustussüsteemidest. Lisaks on kohanemisvõime suurendamisel oluline roll ka haridussüsteemil, mis loob eeldused elukestvaks õppeks.

Euroopa sotsiaalne mõõde

Euroopa Liidu liikmesriikide ühiseks väljakutseks on toimetulek demograafiliste muutustega. Peamiseks väljakutseks tulevikus on tööjõu olemasolu ning sotsiaalkaitse arengu jätkumine, sealhulgas pensionisüsteemi jätkusuutlikus ning üha suurema hulga inimeste hooldusvajaduste rahuldamine ja kõrge kvaliteediga tervishoiuteenustega varustamine. Eesti näeb ühe peamise lahendusena aktiveeriva sotsiaalkaitse edasiarendamist – sotsiaalkaitseskeemid peavad ühtlasi motiveerima töötamist. Sotsiaalkaitsesüsteemide ajakohastamisel peame oluliseks avatud koordineerimise meetodil põhinevat koostööd teiste liikmesriikidega. Nn Euroopa sotsiaalmudel kajastab Eesti jaoks ühiseid väärtusi ja eesmärke, mida rakendatakse 27 erineva sotsiaalsüsteemi kaudu. Liikmesriikides on ajalooliselt ja kultuuriliselt välja kujunenud erinevad sotsiaalmudelid, mis peegeldavad liikmesriikide olukorda ja vajadusi, ning nende eripäradega tuleb sotsiaalkaitse- ja töötururegulatsiooni ajakohastamisel ka edaspidi arvestada.

Eesti võrdväärseteks prioriteetideks on nii tööhõive suurendamine kui ka pereelu toetamine ja sündimuse suurendamine. Madalast sündimusest tulenevad väljakutsed tähendavad, et töö-, pere- ja eraelu ühitamiseks tuleb leida uusi lahendusi, nagu perekonnasisene tööjaotus, perekondade mitmekesisusega arvestamine, paindlikud töövormid, laste päevahoiu teenuste kättesaadavus, kvaliteet ja paindlikkus. Peame eesmärgi saavutamisel oluliseks kogemuste vahetamist teiste liikmesriikidega perepoliitiliste meetmete rakendamise ja toimimise osas.

II. INFOÜHISKOND JA E-TEENUSED

Elektronilise identiteedi piiriülene kasutamine

Elektronilise identiteedi (e-ID) käsitlemine üleeuroopaliselt koosvõimelisena on oluliseks eelduseks piiriüleste e-teenuste loomisele, võimaldades kujundada ühtset Euroopa majandusruumi ning tõhustades avalike teenuste ja ka e-äri arengut. Eesti peab oluliseks e-ID koosvõimelise piiriülese kasutamise põhimõtete loomist ning rakendamist Euroopa Liidus liikmesriikide kogemust ja praktikat arvestaval viisil. Eesti toetab e-ID piiriülesele kasutamisele suunatud reeglistiku, protseduuride ja kokkulepete väljatöötamist ning tehniliste lahenduste loomist Euroopa Liidus.

Teenuste osutamisega seotud haldustoimingute ja -formaalsuste lihtsustamiseks ning elektronilise allkirjaga dokumentide vaba ringluse tagamiseks siseturul peab Eesti vajalikuks õigusinstrumendi vastuvõtmist, millega loodaks dokumentide *apostille*'iga kinnitamisele sarnane süsteem (iga riigi pädev organ hindaks riigi territooriumil tegutsevate digitaalallkirja sertifikaatide väljastajate tegevust ning annaks teistele riikidele infot sertifitseerijate ning sertifikaatide kohta).

E-teenused

Eesti toetab avaliku sektori e-teenuste arendamist Euroopa Liidus, lähtudes subsidiaarsuse printsiibist ja tehnoloogilisest neutraalsusest. Üleeuroopaliste teenuste loomisel eelistame liikmesriikides loodud teenuseid integreerivaid koosvõimelisi lahendusi ning soovime võimalusel vältida valdkondlike ülalt alla vaatest lähtuvate killustatud lahenduste loomist. Selleks peame oluliseks Euroopa Liidu infotehnoloogilise koosvõime raamistiku (*interoperability framework*) edasist arendamist ja rakendamist ning ühtsete standardite ja soovitude väljatöötamist. E-teenuseid ja internetti puudutava regulatsiooni arendamisel eelistab Eesti lähenemist, kus julgeolekust, tarbijakaitsest, intellektuaalse omandi ja autoriõiguste kaitsest ja teistest kaalutlustest loodav regulatsioon oleks eesmärgi suhtes proportsionaalne.

E-tervis

Patsientide liikuvuse suurenemisest lähtudes peame vajalikuks tervishoiu infosüsteemide edasiarendamist, et võimaldada paremat andmete vahetamist erinevate liikmesriikide tervishoiuinstiitutsioonide vahel. Toimiv elektroniline infovahetus võimaldab haiguste põhjuste ja ravi paremat analüüsimist ja tõhusaima ravi kiiremat määramist ning aitab seega kaasa patsientide ohutuse tagamisele. Samuti võimaldab analüüsitulemuste vahetamine raviresursi kokkuhoidu, sest väheneb kordusuuringute vajadus. Infovahetuse võimaluste tõhustamisel on võimalik paremini arendada ka haruldaste haiguste raviks loodavate Euroopa kompetentsikeskuste teenuseid: jagada harvaesinevate haiguste ravi korraldamise kogemusi ning saada teistelt tervishoiuteenuse osutajatelt teiseseid arvamusi. Euroopa Liidu ühtse e-tervise infosüsteemi juurutamine aitab kaasa ka ravikindlustusandmete vahetamisele, mis hõlbustab piiriüleste tervishoiuteenuste osutamist.

Eesti eesmärk on tutvustada Eesti e-ID põhiseid rakendusi Euroopas laiemalt ja tagada, et piiriüleste rakenduste loomine toimuks liikmesriikide praktikat arvestaval viisil. Eesti

hinnangul tuleks Euroopa Liidu järgmise e-tervise tegevuskava väljatöötamisel keskenduda ühtsete meditsiiniinfo standardite loomisele, et luua eeldused andmete vahetamiseks. Samuti peab tegevuskava aitama leida lahendusi sõnumitevahetamise, autentimise, andmekasutuse ja andmeturbe osas.

Euroopa Liidu õigusaktide elektrooniliste versioonide konsolideerimine

Euroopa kodanikel on õigus ja vajadus olla kursis Euroopa Liidu kehtiva õigusega ning omada sellele lihtsat ligipääsu. Õigusruum, mis on kõigile arusaadav ja ligipääsetav, suurendab Euroopa Liidu toimimise läbipaistvust ja arusaadavust. Seetõttu toetab Eesti Euroopa Liidu õigusaktide terviktekstide (konsolideeritud tekstide) koostamist ja avaldamist samaaegselt muutvate tekstidega ning Euroopa Liidu Teataja elektrooniliselt internetis avaldatud vormile ametliku staatuse andmist.

Kultuuripärandi digitaliseerimine

Eesti toetab uute tehnoloogiate kasutamist loomeprotsessides ja kultuuripärandi digitaliseerimist, pikaajalist digitaalset säilitamist ning interneti teel mitmekeelsena kättesaadavaks tegemist ja digitaliseeritud kultuuripärandi kasutamist hariduses. Toetame Euroopa virtuaalse raamatukogu loomist, mis koondab endas digitaliseeritud kultuurilist infosisu ning sellele ühise mitmekeelse sidusjuurdepääsu tagamist digitaalse kultuuripärandi sidusotsingu⁸ kaudu. Juurdepääsupunkt peaks põhinema olemasolevatel algatustel, nagu näiteks Euroopa Raamatukogu (TEL) ja kollektsoonide portaal (MIHCAEL).

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia turvalisus

Eesti peab oluliseks info- ja võrguturbe küsimuste käsitlemist Euroopa Liidu tasandil ning üldise poliitika väljakujundamist selles valdkonnas. Toetame infoturbe tagamisele suunatud eesmärkide lisamist või rõhutamist Euroopa Liidu infoühiskonna arendamisele suunatud programmides, Euroopa Võrgu- ja Infoturbe Agentuuri (ENISA) tegevuse tõhustamist ja volituste laiendamist, seda eriti massiivsete küberrünakute neutraliseerimise teemal ning liikmesriikidevahelise infoturbealase koostöö korraldamisel.

Eesti taotleb Euroopa Liidu elektroonilise side regulatsiooni, organisatsiooniliste struktuuride ja koostööprotsesside korrastamist viisil, mis aitab tulevikus paremini tagada infoühiskonna infrastruktuuri ründekindlust. Euroopa Liidu tasandil on vajalik analüüsida praegust õiguslikku olukorda ning juba lähiajal tulla välja uute algatustega, mis oleksid suunatud küberrünnete õigusliku käsitluse ühtlustamisele liikmesriikides.

Lähtudes interneti globaalsest olemusest, peame oluliseks tõhustada Euroopa Liidu infoturbealast koostööd teiste maailma riikidega. Küberrünnete korraldamise olemust arvestades peame eriti oluliseks koostööd riikidega, kellel on suur interneti kasutajaskond.

⁸ Otsing reaajas muutuvast andmekogust (*online search*).

III. KLIIMAMUUTUSED JA ENERGIAPOLIITIKA

Kliimamuutused

Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu juhtrolli säästva arengu teemade ja kliimaprobleemide globaalses arutelus. Eesti toetab energiasäästu tagavaid algatusi, majandushoobade rakendamist (sh kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemist ning ühisrakendusprojekte), taastuvenergeetika arendamist ning biokütuste kasutamist.

Peame oluliseks Euroopa Liidu juhtrolli Kyoto protokolliga reguleerimisajale järgnevate sammude ning siduvate meetmete võtmisel nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil, et vähendada kasvuhoonegaaside heiteid ka pärast Kyoto perioodi (st alates 2013. aastast). Siinjuures on oluline kõikide suurte tööstus- ja arenguriikide kaasamine kliimamuutuste vähendamise kokkulepetesse.

Kliimamuutuste paremal ohjamisel ning Eesti energeetika arendamisel on oluline välja arendada Euroopa Liidus selged heitmekvootide jaotuse põhimõtted, mis suunaksid ettevõtjaid keskkonnakaitseliste investeeringute tegemisele. Toetame ja peame oluliseks Euroopa Liidus süsinikuvaba energeetika ja tehnoloogiate ning fossiilkütustest elektri tootmisel vähe süsinikdioksiidi eraldavate tehnoloogiate arendamist. Eesti taotleb põlevkivi integreerimist sellekohasesse tegevusse, eriti juhul kui Euroopa Liidu tasemel ilmneb suund muuta selliste tehnoloogiate kasutamine tulevikus kohustuslikuks. Tagada tuleb kliimamuutuste vältimisele kaasa aitavate energiatehnoloogiate eelisarendamine Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse programmides ning teiste poliitikameetmete toel.

Peame väga oluliseks kasvuhoonegaaside heidete vähendamist transpordisektoris, selleks toetame raudtee- ja meretranspordi eelisarengut ja ühistranspordi arendamist. Toetame ka lennundusest ja meretranspordist pärinevate kasvuhoonegaaside lisamist heitkogustega kauplemise skeemi.

Energiasääst

Energiasäästumeetmete ja taastuvate energiaallikate laiem rakendamine peavad tagama Euroopa Liidu energiakasutuse pideva tõhustumise. Eesti kavandab meetmeid, mis on suunatud Euroopa Liidu energiasäästupoliitika pikaajaliste sihtide saavutamisele Eesti kui Euroopa Liidu liikmesriigi tasandil (rakendada aastaks 2016 energiasäästumeetmeid mahus, mis moodustab 9% aastatel 2001–2005 keskmiselt lõpptarbitud energiast ning aastaks 2020 saavutada energiasääst 20% ulatuses). Riiklikus energiasäästupoliitikas keskendutakse tegevustele neljas valdkonnas: elanikkonna teadlikkuse parandamine, oskusteabe ja spetsialistide teadlikkuse arendamine, energiasäästule suunatud investeeringud ning Euroopa Liidu energiatõhusust käsitlevate direktiivide ülevõtmine. Energiatõhususe valdkonnas on õigusloome suunatud hoonete ja seadmete energiatõhususe parandamisele (jätkuv hoonete energiatõhususe miinimumnõuete arendamine, ökodisaini direktiivi rakendusmeetmete kujundamine) ning energiaturu osaliste kohustuste laiendamisele energiasäästu valdkonnas.

Siseturg ja energiaallikate mitmekesistamine

Energiasektori arendamine on lähiaastatel Euroopa Liidu üks prioriteetseid tegevusi. Hästi toimiv energiaturg peab tagama Euroopa Liidu konkurentsivõime ja elanike heaolu, parandama keskkonnaseisundit ning julgeolekut. Energia siseturu arendamine peab toimuma selliselt, et oleks tagatud konkurents erinevate energiaallikate ja energiatarbijate vahel. Taastuvate energiaallikate toetamine peab olema põhjendatud tasemel ja tagama nende osakaalu pideva suurenemise energiabilansis. Eesti plaanib suurendada 2020. aastaks taastuvallikate osakaalu riigi energiatarbimises vähemalt 20 protsendini. Biokütuste osakaalu transpordis on kavas suurendada 10 protsendini.

Eesti toetab Euroopa Liidu regionaalsete elektriturude arengut ning kümneprotsendilise vastastikuse seotuse saavutamist, sealhulgas Läänemere piirkonnas. Peame oluliseks kriitilise energia-infrastruktuuri arvestatavat kaasrahastamist Euroopa Liidu eelarvest. Toetame Eesti ja Soome vaheliste täiendavate elektrihüvenduste loomist ning peame oluliseks Poola ja Leedu vahelise elektrihüvenduse rajamist. Eesti loob õigusliku aluse ja tagab institutsionaalse valmisoleku elektrivõrkude Kesk-Euroopa (UCTE) standardile üleminekuks. Samuti tasub kaaluda maagaasi toruhüvenduse rajamist Balti riikide ja Põhjamaade vahele ning vedeldatud maagaasi (LNG) terminalide rajamist Läänemere-äärsetesse riikidesse.

Euroopa Liidu energeetika-alased välissuhted ja varustuskindlus

Eesti jaoks on oluline, et Euroopa Liit arendaks välja selge ja tugeva energeetika-alase välispoliitika. Tänapäevane situatsioon, kus iga liikmesriik ise kujundab oma energeetika-alast välispoliitikat, ei ole pikaajaline lahendus ega toeta ühtse energiaturu arendamist. Euroopa Liidu ühtne energeetika-alane välispoliitika peab parandama liikmesriikidesse imporditava energia tarnekindlust, tagama ausa konkurentsi energiaturul ning parandama globaalselt keskkonnaseisundit.

Tugeva energia-alase välispoliitika tekkeks Euroopa Liidu tasandil taotleb Eesti energiaküsimuste asetamist kesksele kohale kõigis kolmandate partnerriikidega ja -organisatsioonidega peetavates dialoogides, toetab energiajulgeoleku korrespondentide võrgustiku (NESCO) sisulise tegevuse käivitamist ning liikmesriikidevaheliste solidaarsusmehhanismide väljatöötamist. Euroopa Liit peab pidevalt tegelema energiajulgeoleku olukorra jälgimise ja analüüsimisega ning rakendama Euroopa Liidu standardite ja konkurentsireeglistikku kolmandate riikide ettevõtetele ja kolmandatest riikidest imporditavatele energiakandjatele (eelkõige elekter), vältimaks madalamatest standarditest tuleneda võivaid turumoonutusi, mis võivad mõjutada liikmesriikide energiajulgeolekut.

IV. KESKKONNA- JA PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA

Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitseaspektidega tuleb arvestada kõigi Euroopa Liidu poliitikate kujundamisel ja rakendamisel. Valdkonnapoliitikate lõimimise ja strateegiate ajakohastamise juhtimises peab Eesti oluliseks keskkonnainfo kättesaadavust, sotsiaal-, majandus- ja keskkonnamõtjude hindamise läbipaistvust ning üldsuse kaasamist riigisiselt või piiriüleselt keskkonda mõjutavate otsuste langetamisele nii liikmesriikide kui ka Euroopa Liidu tasandil.

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika kujundamine peab põhinema teaduspõhisel lähenemisel ning keskkonnaprobleemide lahendamisel tuleb lähtuda “saastaja maksab” põhimõttest, maksustades keskkonnakahjulikku tootmist ning kaotades selle subsideerimise. Väärtustamaks loodusvarasid ja -keskkonda ning ergutamaks tehnoloogilist innovatsiooni keskkonna alal, jätkab Eesti ökomaksureformi elluviimist. Keskkonnapoliitika efektiivsemaks rakendamiseks toetame ÜRO keskkonnaorganisatsiooni UNEO loomist senise keskkonnaprogrammi baasil, mis võimaldab jagada Euroopa Liidu pikaajalisi keskkonnakaitse kogemusi ka väljapoole Euroopa Liidu piire.

Säästva arengu tagamise tähtsaks osaks on Euroopa Liidu **jäätmepoliitika** elluviimine jäätmetekke vältimise ning jäätmete ja loodusvarade keskkonnaohutu ja säästva käitlemise kaudu. Toetame jäätmepoliitika lihtsustamist ja nõuete koondamist uude ühtsesse õigusakti, samuti selgete taaskasutuse sihtnumbrite seadmist ja nende täitmist. Eesti toetab Euroopa Liidu pikaajalist nägemust saada “ringlussevõtvaks Euroopa ühiskonnaks”, rakendades selleks tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete kõrval majandushoobasid, nagu tootja vastutuse põhimõtte ja ökomaksude laialdasem rakendamine jäätmete valdkonnas. Samuti peame oluliseks Baseli konventsiooni edasiarendamist, et täpsustada jäätmete veo ja üleandmisega seotud sätteid arengumaade seadusandluse ja selle rakendamise puuduste ärakasutamist.

Säästva tarbimise edendamiseks pooldab Eesti **keskkonnahoidlike riigihangete süsteemi** rakendamist Euroopa Liidu institutsioonides ning liikmesriikides (sealhulgas toodete/teenuste keskkonnaaspektide hindamise kriteeriumid, turu-uuringud, teabeportaalid keskkonnasõbralike toodete/teenuste kataloogidega jm). Eesti peab oluliseks ühtsete keskkonnahoidlike riigihangete indikaatorite väljatöötamist ja vastavate uuringute ning koolitustegevuste korraldamist Euroopa Komisjoni koordineerimisel.

Euroopa Liidu jätkusuutliku arengu tagamiseks toetab Eesti loodusliku mitmekesisuse säilitamist ja loodusressursside tõhusat kaitset. Eelkõige peab Eesti oluliseks Euroopa Liidu rahaliste vahendite kaasamist metsade, veekogude ja looduslike märgalade, püramüüsi ja maastike kaitseks. Looduslik mitmekesisus ja liikide kaitse peab olema tagatud ka säästva jahinduspoliitika rakendamisega.

Ühtne merepoliitika

Eesti toetab Euroopa Liidu **integreeritud merenduspoliitika** väljatöötamist ja ühtse mereruumi väljakujundamist, kus meremajandusega seotud valdkonnad oleksid integreeritud siseturu reeglistikuga, ning kus kehtiksid samad tolli-, ohutus-, julgeoleku- ja

keskkonnakaitseõuded. Toetame keskkonnasäästlikku ja tasakaalustatud lähenemist kõikide merega seotud majandustegevuste arendamisel. Samuti toetab Eesti ühenduse rolli suurendamist suhetes kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas ühtsete seisukohtade kujundamist suhetes kolmandate riikidega. Konkurentsivõimelise merendussektori säilitamiseks ja arendamiseks on vajalik parandada haridus- ja teadusalast koostööd liikmesriikide vahel, mis võiks tähendada ka ühiste õppe- ja teadusvõrgustike rajamist ja koordineerimist. Eesti peab siseturu parema toimimise ja kaupade kiirema liikumise tagamisel prioriteetseks lähimerevedude ja merekiirteede arendamist koos ühtse mereruumi rakendamisega.

Eesti jaoks on väga olulise tähtsusega **Läänemere kaitse ja säästev kasutamine**. Euroopa Liidu merestrateegia direktiivi väljatöötamisel peab Eesti oluliseks arvestamist regionaalsete erivajadustega. HELCOM⁹ Läänemere tegevuskava katab neli Läänemere peamist ökoloogilist probleemi – eutofeerumise, ohtlikud ained, bioloogilise mitmekesisuse ning merenduse. Tulenevalt Euroopa Liidu merestrateegia direktiivist tuleb igal liikmesriigil välja töötada oma mereakvatooriumi jaoks riiklik merestrateegia, mis peab olema kooskõlas regionaalsete programmide ja strateegiatega. Eesti merestrateegia väljatöötamisel tuleb tähelepanu pöörata taastuvate energiaallikate kasutamisele merel, rannikualade elukvaliteedi säilitamisele, meretranspordi ohutusele, eutrofeerumise vastasele tegevusele, bioloogilise mitmekesisuse säilitamisele ning ohtlike ainete mõju vähendamisele Läänemeres. Euroopa Liit peab Läänemere merekeskkonna/ökosüsteemide kaitse küsimusi siduma naabrus- ja arengukoostööga, et saavutada jätkusuutlik, integreeritud merenduspoliitika nii Euroopa Liidus tervikuna kui ka dialoogis oma naabritega, sealhulgas Venemaaga käsitletavates merekeskkonna kaitse küsimustes. Peame vajalikuks Läänemere ja teiste Euroopa Liidu merealade reostustõrje küsimuste paremat koordineerimist Euroopa Liidu tasandil, sealhulgas sadamas jäätmete äraandmise ja vastuvõtmise kontrolli, mis võtaks arvesse liikmesriikide individuaalseid tingimusi ning võimekusi.

Ühise põllumajanduspoliitika arendamine

Kuigi Euroopa Liidu **ühise põllumajanduspoliitika** põhieesmärgid pole oma aktuaalsust kaotanud, on rõhuasetused siiski muutumas, kuna arvestada tuleb nii teisenenud ühiskonna vajaduste kui maailma kaubanduspoliitika arengutega.

Ühise põllumajanduspoliitika areng peab olema jätkuvalt suunatud maailmaturul konkurentsivõimelisema ning pikemas perspektiivis otsetoetusi, turukorraldust ja tootmispiiranguid järjest vähem vajava põllumajandussektori väljaarendamisele. Soovime rohkem tähelepanu suunata kogu maapiirkonna arengule tervikuna. Eesti toetab otsetoetusteks ja turukorraldusmeetmeteks kuluvate vahendite järk-järgulist vähendamist ning maaeluarengu meetmete laiendamist vabanenud ressursi arvelt. Raha ümbersuunamisel maaeluarengu toetamiseks tuleb arvestada Euroopa Liidu erinevate regioonide spetsiifikat ja vajadusi. Peame oluliseks, et Euroopa Liidu eelarve põllumajanduse ja maaelu osa jääks piisavale tasemele, et tagada maapiirkondade elukeskkonna ja tööhõive säilimine ning põllumajandustootjate sissetuleku vastavus üldise elustandardiga.

⁹ Helsinki Komisjon ehk HELCOM korraldab rahvusvahelist koostööd Läänemere keskkonnakaitse konventsiooni alusel Läänemere merekeskkonna kaitseks.

Euroopa Liidu **maaelupoliitika** eesmärgiks peab jääma põllumajanduse struktuursele kohanemisele kaasaaitamine, keskkonnasõbralike tegevuste soodustamine ja majandustegevuse mitmekesistamise edendamine. Samuti tuleb soodustada külade arengut, parandada maapiirkondade elukeskkonda ning väärtustada traditsioone. Seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata kohalike algatuste toetamisele. Eesti toetab kvaliteedile orienteeritud keskkonnasõbralikke tegevusi, kusjuures senisest rohkem peaks soodustama, kõigile kehtivatest nõuetest suuremate kohustuste vabatahtlikku võtmist tootjate poolt, seda eriti keskkonna-, eriliste elupaikade ja loomakaitse osas. Kohalikule arengule suunatud meetmete rakendamise otsustusprotsessis toetame lähimuspõhimõtte rakendamist.

Toetame **põllumajanduse otsetoetuste** tasemete ühtlustamist Euroopa Liidu liikmesriikide vahel. Otsetoetuste süsteemi edasisel kujundamisel peab olema eesmärgiks põllumajandussektori poolt pakutava avaliku teenuse (mh hooldatud maastik) võrdne väärtustamine kogu Euroopa Liidu territooriumil. Toetused tuleks lõplikult lahti siduda ajaloolistest tootmistasemetest ja toetuse alus peaks olema riigis tegelikult heas põllumajanduslikus ja keskkonnaalases korras hoitud põllumajandusmaa hektarite arv. Samas toetame põhimõtet, et tootmismahitudest lahtiseotud toetuse tase peaks olema kõrgem kaubatoodangut pakkuvatel põllumajandustootjatel ja madalam nendel, kes pakuvad ainult rohelist teenust, et pärssida vaid toetuse saamiseks tehtavaid tegevusi. Tuleviku otsetoetuste süsteemi kujundamisel tuleks arvesse võtta praegu kehtivate ühtse otsemakse ja ühtse pindalatoetuse skeemide positiivseid ja negatiivseid aspekte. Otsetoetuste süsteem ei tohiks tulevikus kujuneda takistuseks tootmisstruktuuride parendamisel.

Teadus- ja arendustegevus tuleb suunata põllumajanduse potentsiaali paremale ärakasutamisele. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata inimeste arendamisele, uute tehnoloogiate juurutamisele ning baasuuringutele. Järjest tähtsamaks muutub põllumajandussaaduste kasutamine energia tootmiseks, mis lisaks energiapoliitika eesmärkide saavutamisele võimaldab mitmekesistada maaettevõtlust ja parandada põllumajandustootmise struktuuri.

Ühise põllumajanduspoliitika edasisel muutmisel peab vältima administratiivse koormuse kasvu ning kontrollisüsteemi keerukamaks muutumist. Ühise põllumajanduspoliitika õigustiku lihtsustamine peab jätkuma.

Ühise **kriisi- ja riskijuhtimissüsteemi** loomisel tuleks lähtuda Euroopa Liidu liikmesriikides rakendatavast praktikast. Oluline on tagada paindlikkus, mis võimaldaks arvestada konkreetsete liikmesriikide kriisiolukordade eripärasid ning mis ei piiraks vastavate eraalgatuslike süsteemide arengut.

Ühine põllumajanduspoliitika peab jääma ühiseks poliitikaks ja seda ka rahastamise osas. Vältimaks riigiabi osatähtsuse liigset tõusu ning liikmesriikide eelarvete kaudu erinevas ulatuses antavate toetuste tõttu ebavõrdse konkurentsi tekkimist, toetame riigiabi maksmist ühistel alustel, vältides erandeid.

Ohutu, kvaliteetne ja konkurentsivõimeline toit

Jätkuvalt on oluline tagada ühenduses toodetava ja ühendusse saabuva toidu ning sööda ohutus, kvaliteet ja kättesaadavus tarbijale. Võrdse konkurentsi tagamiseks tuleb toiduohutuse

nõudeid rakendada kõigile ühtsetel tingimustel. Üleminekuperioodide vältel üksikutele riikidele erandite kehtestamisel tuleb lähtuda põhjalikust analüüsist. Toiduohutuse nõuete rakendamisel tuleb kindlustada, et traditsiooniliste toodete tootmisvõimalused säiliks ning põhjendamatult poleks takistatud toiduainete kaubavahetus ühenduse siseturul ja kolmandate riikidega. Peame vajalikuks toetada tegevusi (tootearendus, tarbija ootuste parem rahuldamine), mis tagavad toidusektori konkurentsivõime kasvu nii kodu- kui välisurgudel.

Võrdsete konkurentsitingimuste loomiseks peab Euroopa Liidu tasandil olema täpselt reguleeritud **geneetiliselt muundatud organisme** (GMO) sisaldava toidu ning tava- ja mahepõllumajandustoodete eristamine ja turustamine. GMO kasutamisel tuleb rakendada ettevaatus- ja tootjapoolse vastutuse printsiipi ning vastavad kaubad turul selgelt märgistada. Euroopa Liidu otsustusprotsess GMO valdkonnas tuleb muuta lihtsamaks ja läbipaistvamaks. Eesti peab oluliseks GMO-ga seotud võimalike riskide põhjalikku hindamist ning toetub oma otsustes riigisiseste ekspertkomisjonide¹⁰ arvamusele. Liikmesriikidele peaks jääma võimalus kohalikul tasandil GMO-vabade piirkondade kehtestamiseks.

Eesti toetab Euroopa Liidu **mahetootmise** arengukava eesmäärke ja meetmeid ning mahetoodete suuremat tähtsustamist Euroopa Liidus. Mahetoodete turu väljaarendamiseks Euroopa Liidu toetame ühtse ja selge märgistuse kehtestamist.

Taimekaitsevahendite kasutamisest tulenevate ohtude vähendamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalus kindlaks määrata piirkonnad, kus taimekaitsevahendite kasutamine on piiratud või keelatud.

Kalanduspoliitika

Euroopa Liidu ühine kalanduspoliitika peab tagama kalandussektori jätkusuutliku arengu. Selleks peab Eesti oluliseks meetmeid, mis toetavad ohustatud kalaliikide varude taastamist ja nende hea seisundi saavutamist, kalavarude säästvat kasutamist ning kalamajanduse rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Eesti toetab kalavarude säästliku majandamise arendamist rahvusvahelisel tasandil. Võimalikult kiiresti tuleb ellu viia 2002. aastal Johannesburgis sõlmitud rahvusvaheline kokkulepe, mille kohaselt hiljemalt 2015. aastaks tuleb säilitada või taastada kalavarud tasemel, mis suudab anda maksimaalset jätkusuutlikku saaki.

Kalandussektorit puudutavad otsused peavad tuginema põhjalikele teadusuuringutele ja sotsiaal-majanduslikele analüüsidele. Eesti toetab ohustatud kalaliikide varude taastamiseks ja kaitsmiseks pikaajaliste taastamis- või majandamiskavade kehtestamist. Kavade peaksid arvestama piirkondade looduslike eripäradega. Samuti peab Eesti väga oluliseks tõhusate ühenduse meetmete rakendamist ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi tõkestamiseks. Rakendatavad meetmed peavad võimaldama ka ühise kalanduspoliitika lihtsustamist.

¹⁰ Näiteks valitsuse moodustatud geenitehnoloogiakomisjon või põllumajandusministri moodustatud uuendatoidukomisjon.

Kalandustoetused peavad jätkuvalt olema suunatud kalavarude säästlikuks majandamiseks ja kalandussektori konkurentsivõime tõstmiseks vajalike struktuursete kohanduste elluviimisele.

Euroopa jaoks on tähtis traditsiooniliste kalapüügipiirkondade ja püügivõimaluste (sealhulgas ranna- ja sisevetekalandus) säilitamine ning arendamine. Samuti tuleb jätkata kalandusega seotud infrastruktuuri arendamist neis piirkondades.

Kalavarude säästlik majandamine terves maailmas loob võimalused kalakaubanduse liberaliseerimiseks.

V. MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA

Euroopa Liidu majanduspoliitiline koordineerimine

Euroopa Liidu süvenev majanduslik integratsioon ning globaalse konkurentsivõime ja rahvastiku vananemisega toimetulek eeldavad tihedat majanduspoliitilist koostööd. Majanduspoliitika koordineerimises peab Eesti eriti tähtsaks Lissaboni strateegia järgimist ning stabiilsuse ja kasvu paketi tugevdamist. Mõlema protsessi kontekstis on võtmekohal riigieelarve jätkusuutlikkus, valitsussektori kulutuste tõhususe suurendamine ning tulude kvaliteedi parandamine. Nende eesmärkide saavutamiseks on vältimatu mitte ainult tugev eelarvepoliitiline distsipliin, vaid ka senisest ambitsioonikamate keskpikkade eelarve-eesmärkide seadmine ning stabiilsuse ja kasvu paketi ennetava osa tugevdamine nii liikmesriikide vastutuse suurendamise kui ka vastava analüütilise raamistiku arendamise kaudu. Kulutuste tõhususe ja tulemuslikkuse hindamisel toetame tugevalt kogemuste ja parimate praktikate vahetamist.

Aasta-aastalt on suurenenud eurogrupi¹¹ tähtsus majanduspoliitiliste küsimuste otsustamisel. Eesti toetab eurogrupi töö tõhustamist, kuid peame oluliseks, et majanduspoliitilises koordineerimises oleks tagatud läbipaistvus (sealhulgas teiste liikmesriikide esindajate hea informeeritus eurogrupi tööst) ja võrdne koostöö.

Majandus- ja rahaliidu laienemine

Eesti toetab euroala edasist laienemist, kuna see aitab oluliselt edendada Euroopa Liidu majanduslikku integratsiooni ja konkurentsivõimet. Euroala majanduse stabiilse arengu ja ühtse rahapoliitika tõhususe tagamiseks on tähtis, et kõik euroalasse vastuvõetavad liikmesriigid täidaksid konvergentsi- ja stabiilsuskriteeriume jätkusuutlikult. Euroalaga ühineda soovivate majanduste paremaks hindamiseks on oluline süvendada Euroopa Liidu tasandil kiiresti arenevate majanduste eripärade ja riskide arutelu. Kriteeriumide täitmise hindamisel on oluline tagada kõikide liikmesriikide võrdne kohtlemine. Sellest lähtuvalt pooldab Eesti diskussiooni jätkamist Maastrichti inflatsioonikriteeriumi tõlgendamise ajakohastamiseks.

Eesti jätkab stabiilset ja kiiret arengut toetavat majanduspoliitikat, mis loob eeldused euro võimalikult peatseks kasutuselevõtuks. Eesti majanduse kiiret arengut arvestades ning sellega kaasnevate riskide tasakaalustamiseks on eriti oluline igal aastal piisava ülejäägiga riigieelarve vastuvõtmine.

Maksuküsimused

Vaatamata Euroopa Liidu pikaajalisele eesmärgile siseturu toimimise tagamiseks ühtlustada kaudsete maksude alast seadustikku, eksisteerib väga palju erisusi, mis raskendavad ettevõtete tegutsemist Euroopa Liidu turul. Otseste maksude osas, mis ei puuduta ühendusesisest kaubandust ja on seetõttu ühenduse tasandil väga vähe ühtlustatud, on päevakorral erinevad

¹¹ Eurosooni rahandusministrid

algatused, mis jõustumisel suurendaksid liikmesriikidevahelist koostööd ja tegevuse kooskõlastamist. Eesti eesmärk on senise stabiilse ja lihtsa maksusüsteemi säilitamine ning jõudumööda kaasaaitamine erisuste ning maksuhaldurite halduskoormuse vähendamisele Euroopa Liidus.

Eesti seisab üldise idee eest, et Euroopa Liidus peaksid kaudsed maksud olema ühtlustatud. See tähendab võimalikult vähe erandeid käibemaksu- ning aktsiisisüsteemis, mis teevad süsteemid keeruliseks, kulukaks administreerida ning moonutavad konkurentsi. Eesti toetab komisjoni eesmärki ajakohastada ning lihtsustada käibemaksukohustuste täitmist Euroopa Liidus. Käibemaksu valdkonnas on sellel eesmärgil algatatud mitmeid eelnõusid koondnimetusega käibemaksupakett, mille kiiret vastuvõtmist Eesti toetab. Eesti toetab komisjoni alustatud tööd **maksupettuste** vastu võitlemiseks. Komisjoni hinnangul jäävad liikmesriigid käibemaksupettuste tõttu aastas ilma 100 miljardist eurost, mis on 1% Euroopa Liidu sisemajanduse kogutoodangust. Eesti eesmärk on, et lähiaastail lepitaks kokku pettuste vastu võitlemise ühistes meetmetes, mis peaksid olema tõhusad ja proportsionaalsed, ei koormaks liialt ettevõtjaid ega tooks omakorda kaasa uusi pettuste võimalusi.

Ettevõtte tulumaksu valdkonnas väljatöötatava ühtse konsolideeritud maksubaasi puhul on oluline, et lahendus oleks laia maksubaasiga, lihtne ja läbipaistev, vähendaks ettevõtjate halduskoormust kõigis liikmesriikides ning et selle tulemusena ei halveneks Eestis tegutsevate ettevõtjate olukord. Seejuures tuleb vältida ka maksuhaldurite halduskoormuse liigset tõstmist. Eesti ei toeta maksumäärade ühtlustamist.

Euroopa Liidu eelarve reformiprotsess

Euroopa Liidu eelarve reformimisel on Eesti lähtekohaks lihtne, läbipaistev ja eranditevaba eelarve- ja omavahendite süsteem. Eelarve peab olema tulevikku suunatud ja liikmesriikide konkurentsivõimet tõstev. Eelarve ja selle struktuur peavad vastama Euroopa Liidu prioriteetidele ja eelarve ülevaatamine peaks põhinema olemasolevate Euroopa Liidu poliitikate tulemuslikkuse analüüsil. Lisaks peab eelarve tugevamalt toetama Euroopa Liidu kui globaalse partneri tegevust ning andma selget lisandväärtust nii kodanike kui ka Euroopa Liidu jaoks tervikuna.

Eesti detailsema seisukoha kujundamiseks analüüsime eelarvega hõlmatud poliitikavaldkondi, et anda Eesti maksumaksja ja Euroopa Liidu kui terviku prisma läbi hinnang – mida peaks rahastatama Euroopa Liidu tasandil, mida riigi tasandil ja mida üheskoos. Pärast komisjoni- ja liikmesriikidepoolset põhjalikku poliitikate analüüsi tuleb vajadusel olla valmis ka suunamuutuseks Euroopa Liidu eelarves, keskendudes liidu arengu ja tuleviku vajadustele. Senisest rohkem tuleks tähelepanu pöörata näiteks energeetika valdkonnale (energiajulgeolek, energiasäästlikkus jm).

2014. aastaks peaks enamuses liikmesriikidest toimima efektiivne kontrolli- ja järelevalvemehhanism, mis võimaldaks oluliselt kiirendada ja lihtsustada Euroopa Liidu eelarvest finantseeritavate programmide administreerimist. Eesmärgiks on vältida olukorda, kus reeglite keerukus ning kontrolli puudulikkus seab ohtu programmide eesmärkide saavutamise. Euroopa Liidu konkurentsivõime arendamise seisukohalt on eriti oluline saavutada edu innovatsiooni- ja teadusprogrammide ning regionaalarengu programmide kiirel ja tulemuslikul rakendamisel.

Euroopa Komisjoni neljas ühtekuuluvusaruanne käivitas juunis 2007 arutelud Euroopa Liidu regionaalpoliitika tuleviku üle. Eesti on huvitatud tõhusast regionaalpoliitikast ja peab vajalikuks jätkata senise lähenemisega, kus põhirõhk asetatakse vaesemate piirkondade järeleaitamisele. Übermõtlemit vajab mahajäänud regionide toetamine rikkamates liikmesriikides, et ei toimuks pelgalt liikmesriikide vahendite ümberjaotamist Euroopa Liidu eelarve kaudu, vaid et need vahendid oleksid suunatud Euroopa Liidu kui terviku eesmärkide saavutamisele.

Euroopa Liidu **eelarve tulude ehk omavahendite süsteem** on vaja muuta oluliselt lihtsamaks, läbipaistvamaks, arusaadavamaks ja õiglasemaks ning kaotada tuleks kõik erandid (sealhulgas Ühendkuningriigi tagasimakse). Üheks võimaluseks oleks kogurahvatulu põhine süsteem. Läbiarutamist vääriwad ka alternatiivsed eelarve finantseerimise allikad nn Euroopa Liidu maksu näol. Lõpptulemusena on eelkõige oluline, et uus süsteem oleks tasakaalustatud, piisavalt õiglane ja lihtne administreerida.

VI. TIHEDAM KOOSTÖÖ JUSTIITS- JA SISEKÜSIMUSTES

Eesti esmane huvi on toetada aktiivselt justiits- ja siseküsimuste viieaastases tegevuskavas aastateks 2005–2009 kokkulepitu täitmist, programmist tulenevate meetmete rakendamist ning tegevuse tõhustamist. Strateegilist planeerimist tuleb jätkata ka Haagi programmi lõppemise järel 2010. aastal ning oluline on, et uus strateegia jätkaks alustatud.

Eesti jaoks on oluline, et meie kodanikud saaksid Euroopas vabalt liikuda ja nende õigused oleksid kaitstud kogu Euroopas, sõltumata sellest, millises liikmesriigis nad viibivad. Me ei saa mööda vaadata faktist, et piirideta Euroopa lihtsustab ka kurjategijate liikumist ning seetõttu on Eesti jaoks oluline, et Euroopa töötaks ühiselt piiriülese kuritegevuse vastu võitlemisel.

Eesti usub, et ühine tegutsemine Euroopa Liidu raames on oluliseks elemendiks solidaarsuspõhimõtte ellurakendamisel. Euroopa Liit peab muutuma senisest veelgi tõhusamaks toeks liikmesriikidele ka elanikkonna kaitse valdkonnas. Suurimateks väljakutseteks järgnevatel aastatel peame ühenduse elanikkonnakaitse mehhanismi võimekuse tugevdamist suurõnnetustele reageerimisel Euroopa Liidu siseselt ning tihedamat koostööd elutähtsate valdkondade kaitse küsimustes.

Piiriülese tegevuse soodustamine

Piiriüleste majandussuhete jaoks soodsama õiguskeskkonna loomine

Eesti on huvitatud **Euroopa ühtse lepinguõiguse raamistiku (CFR)** väljatöötamisest. Lepinguõigust reguleerivate Euroopa Liidu õigusaktide vahel esineb ebakõlasid, mis tuleb kõrvaldada. CFR võiks olla ühtse Euroopa tsiviilkoodeksi väljatöötamise aluseks. Ühtne tsiviilõigus, mis reguleerib lepingulisi suhteid ja mida erinevate Euroopa Liidu liikmesriikide lepingupartnerid võivad omavaheliste suhete reguleerimiseks valida, lihtsustaks oluliselt majandussuhteid ja vähendaks kaubandusbarjääre. CFR-i selline areng aitaks ka olulisel määral kaasa õigusteaduse arengule Euroopas: Euroopa ülikoolid saaksid õpetada ja uurida Euroopa lepinguõigust ning Eestis saaks kasutada Euroopa tippülikoolides koostatud õigusteaduslikke lepinguõigusealaseid uuringuid.

Rahvusvahelise eraõiguse edasine ühtlustamine

Eesti toetab **rahvusvahelise eraõiguse ühtlustamist** Euroopa Liidus, sealhulgas perekonna- ja pärimisõiguse küsimustes. Liikmesriikide õigus rahuldavaid lahendusi valdkonna ühtseks reguleerimiseks pakkuda ei suuda ning vajalik on tegutsemine ühenduse tasandil. Eesti jaoks on aktuaalsed ülalpidamiskohustusi ja lahutusasju käsitlevad eelnõud. Rahvusvaheliste perekonnasuhete ja nendega seotud vaidluste arv suureneb kiiresti. Eesti huvides on tagada, et Eesti kodanikud või isikud, kelle alaline elukoht on Eestis, teaksid kindlalt, millise riigi õigust abielu lahutamisel või pärimisasja lahendamisel kasutada. Tähtis on, et ühenduse õigusakt

väljastaks põhiseaduslike väärtuste ja liikmesriigi õiguskorraga vastuolevate õigusnormide kohaldamise.

Turvaline Euroopa

Vastastikune tunnustamine kriminaalasjades

Kriminaalasjades vastastikuse tunnustamise rakendamine on tähtis nii kohtueelses menetluses kui ka pärast kohtumenetlust. Eesti eesmärk on tagada kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide elanike võrdne kohtlemine kogu kriminaalmenetluse käigus. Toetame Euroopa Liidu ühtseid õigusnorme menetlusõiguste, süütuse presumptsiooni, järelevalve korralduse ja tõendite kogumise miinimumstandardite, karistusregistri andmete vahetamise ja kriminaalhoolduse piiriülese järelevalve osas ning nende peatset rakendamist.

Eesti toetab diskussiooni algatamist piiriülese kriminaalmenetlusega tekitatud põhjendamatute kulude hüvitamise teemal. Samuti peame oluliseks, et Euroopa Liidu poolt kehtestatud erinevad sanktsioonid oleksid liikmesriikide vahel vastastikku tunnustatavad.

Kriminaalõiguse ühtlustamine

Organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas inimkaubanduse, terrorismi ja lastevastaste kuritegude vastu võitlemine on jätkuv väljakutse Eesti õiguskaitse- ja kohtuasutuste jaoks. Oma piiriülese iseloomu tõttu on võimalik võitluses nende kuriteoliikide vastu edu saavutada üksnes koostöös Euroopa Liidu teiste liikmesriikidega. Eesti pooldab mõnede piiriüleste iseloomu omavate kuriteoliikide, nagu narkokuriteod, inimkaubandus ja infotehnoloogia valdkonna kuriteod, miinimumeeskirjade kehtestamist kuriteokoosseisude ja karistuste osas Euroopa Liidu tasandil.

Eesti peab oluliseks kõikide inimsusevastaste kuritegude hukkamõistmist Euroopa Liidu tasandil. Üksnes riigisisene totalitaarsete režiimide poolt toimepandud kuritegude kriminaliseerimine ei ole piisav, kuna ei rõhuta piisavalt Euroopa solidaarsust inimsusevastaste kuritegude ohvrite ees ning loob võimaluse rünnata riike, kes sellised kuriteod kriminaliseerivad. Seetõttu tervitame ja toetame Euroopa Komisjoni samme (avalikud kuulamised, roheline raamat), mis peaksid meie nägemuses viima õiguslikult siduva instrumendi väljatöötamiseni.

Teabevahetus

Eesti toetab Haagi programmist tuleneva **kättesaadavuse põhimõtte**, mille alusel kuritegevusevastases võitluses vajalik teave liiguks üle Euroopa Liidu sisepiiride takistusteta, rakendamiseks **Prümi konventsiooni** Euroopa Liidu õigusesse ületoomist ja eelkõige selle rakendusliku poole väljatöötamist. Lähtudes kättesaadavuse põhimõttest, peab Eesti oluliseks tagada Euroopa Liidu õiguskaitseasutustele juurdepääs infosüsteemidele SIS (Schengeni Infosüsteem), VIS (viisainfosüsteem), EURODAC (sõrmejälgede töötlemise infosüsteem), CIS (tollinfosüsteem) ja FIDE (tollialase uurimisega seotud andmebaas).

Schengeni õigusruumi laienemisega seotud küsimused

Kuigi Eesti ühinemine Schengeni õigusruumiga toimub esimese põlvkonna Schengeni Infosüsteemi (SIS I+) kaudu, jääb süsteemi teise põlvkonna (SIS II) arendamine ja kasutuselevõtt Eestile prioriteediks. Peame jätkuvalt tähtsaks, et SIS II juurutamine toimuks kokkulepitud ajagraafiku kohaselt (valmimistähtaeg 2008. aasta lõpp/2009. aasta algus) ja liikmesriike informeeritaks kõigist SIS II loomisega seotud arengutest.

Eesti soovib sisejulgeoleku tugevdamiseks ja viisapoliitika arendamiseks Euroopa Liidu ühtse viisainfosüsteemi (VIS) kiiret kasutusele võtmist. VIS võimaldab dokumentideta ebaseaduslikult riigis viibivate isikute tuvastamist ning lihtsustab kolmandate riikide kodanike väljasaatmist.

Europol ja Eurojust

Eesti näeb kuritegevusevastases võitluses olulist rolli Euroopa Politseiametil (Europol) ning sellest tulenevalt toetab asutuse töö tõhustamiseks kavandatavaid meetmeid, tema volituste laiendamist kuritegevusele, mis ei ole otseselt seotud organiseeritud kuritegevusega ning osalemist ühistes uurimisrühmades, et lihtsustada ja tõhustada Europoli toetust liikmesriikidele seoses piiriülese eeluurimisega.

Piiriülese organiseeritud kuritegevusega tõhusamaks võitlemiseks ning liikmesriikide pädevate asutuste eeluurimise ja süüdistuse esitamise paremaks koordineerimiseks on oluline süvendada koostööd Eurojustiga. Samuti toetame tihedat Europoli ja Eurojusti vahelist koostööd.

Terrorismivastane võitlus

Terrorismivastases võitluses peame oluliseks järjepidevat tegevust terrorismiaktide ennetamisel ja tõkestamisel. Tähelepanu tuleb pöörata olemasolevate instrumentide paremale kasutamisele radikaliseerumise ja isikute värbamise takistamisel ning liikmesriikidevahelise koostöö tugevdamisel. Rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise direktiivi rakendamisel on vajalik pöörata erilist tähelepanu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi efektiivsuse tõstmisele ka üldisemas kontekstis (sh interneti kasutamise vältimine rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks, massihävitusrelvade ostmise keelustamine, isikute tuvastamise nõuded).

Biomeetriliste andmete kasutamine sisejulgeoleku tagamiseks

Eesti toetab **biomeetriliste andmete** kandmist isikut tõendavatele dokumentidele ja viisadele, kuid peab oluliseks, et liikmesriikidel säiliks võimalus jätkata praegustel dokumentidel olevate rakenduste kasutamist (e-riigi teenused) riigi huvidest lähtuvalt. Samuti peab liikmesriigile jääma võimalus säilitada biomeetrilisi andmeid riiklikes andmebaasides ning võimaldada sisejulgeoleku asutustele juurdepääsu biomeetrilistele andmetele riigi julgeoleku tagamise eesmärgil.

Koostöö kolmandate riikidega

Euroopa Liidu justitskoostöö kolmandate riikidega

Eesti huvides on, et Euroopa Liit tõhustaks koostööd tsiviil- ja kriminaalasjades oma naabritega. Eesti seisab selle eest, et Euroopa Liit julgustaks oma naabreid liituma erinevate tsiviil- ja kriminaalõigust käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonidega (nt erinevad Euroopa Nõukogu ja Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi poolt väljatöötatud instrumendid). Oluline on, et neid instrumente reaalselt ka rakendada asutaks.

Lisaks Eestile puudutab ka kõiki teisi liikmesriike küsimus liikmesriikide pädevusest lepingute sõlmimisel kolmandate riikidega Euroopa Liidu õigustikuga kaetud valdkondades. Selleks, et liikmesriik saaks ise ühenduse pädevusse jäävates küsimustes kolmandate riikidega lepinguid sõlmida, on vajalik selgelt sätestatud erand vastavat valdkonda reguleerivas ühenduse õigusaktis.

Eesti on seisukohal, et kolmandate riikidega sõlmitud lepingud, mis on vastuolus ühenduse õigusega, tuleks kas muuta või denonsseerida. Selleks on hädavajalik komisjoni tegutsemine ühenduse õigusega vastuolus olevate lepingute tühistamiseks või siis vastava valdkonna õigusaktides selliste erandite kehtestamiseks, mis võimaldavad nendes küsimustes tegutseda liikmesriigil endal.

Ränne

Eesti toetab ühtset Euroopa Liidu rändepoliitikat ning terviklikumat lähenemist rändega seotud küsimuste lahendamisele. Eesti jaoks on oluline, et Euroopa Liidu rändepoliitika ei keskenduks üksnes ebaseadusliku sisserände tõkestamisele, vaid hõlmaks koostööd sisserändajate päritolu- ning transiitriikidega, võtaks arvesse Euroopa Liidu ning liikmesriikide tööjõuturu vajadusi ning aitaks kaasa sisserännanute integreerimisele. Kuna Euroopa Liidu elanikkond vananeb ning tööjõupuudus kasvab, siis on konkurentsivõime säilitamise nimel vajalik tagada efektiivsem rändevõrgude juhtimine.

Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu tasandil sellise seadusandluse kujundamist, mis soodustaks eelkõige kvalifitseeritud tööjõu sisserännet ning viibimist Euroopa Liidus. Seejuures on oluline soodustada seaduslikku rännet, teha koostööd kolmandate riikidega (teavitustöö seadusliku rände võimaluste kohta, tehniline abi), arendada edasi ning rakendada ringlusrände¹² kontseptsiooni. Ebaseadusliku sisserände tõkestamisel on oluline tõhustada Euroopa välispiiride valvet, tagada tagasivõtulepingute tulemuslik rakendamine, näha ette sanktsioonid nii ebaseaduslikku rännet korraldavatele kuritegelikele organisatsioonidele kui ka nõudlust tekitavatele ettevõtjatele, kes kasutavad ebaseaduslikult sisserändajaid tööjõuna.

¹² Ringlusrände all mõistetakse peamiselt seda, kui kolmanda riigi kodanik tuleb töötamise või õppimise eesmärgil Euroopa Liitu ja naaseb lõpuks kodumaale. Ringlus seisneb selles, et kolmandate riikide kodanikud võivad ELi tulla korduvalt. Lisaks on olemas ringlus EL sees ning EL-st kolmandasse riiki ja tagasi: juba EL-s elav migrant läheb ajutiselt oma (või oma (esi)vanemate) päritoluriiki ning siis naaseb EL-i.

Välispiirid

Eesti on huvitatud tehniliselt kõrge tasemega ja ühitatud seiresüsteemi arendamisest kogu Euroopa Liidu välispiiri valvamisel. Oluline on ebaseadusliku rände tõkestamiseks efektiivselt rakendada integreeritud piirihalduse mudelit, sealhulgas arendada pädevate asutuste vahelist operatiivkoostööd ja sidusust. Euroopa Piirivalveagentuuri (Frontex) osas pooldame tema volituste tugevdamist ühisoperatsioonide juhtimiseks ning Euroopa Liidu tasandil piirivalve kiirreageerimisrühmade ja vahendite kasutamist massilise ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks.

Ühtne viisapoliitika (viisavastastikkus, tagasivõtu- ja viisalihtsustuslepingud)

Viisavastastikkus kui Euroopa Liidu ühtse viisapoliitika osa peab põhinema liikmesriikide solidaarsusel, milles Euroopa Ühendust vaadeldakse ühtse partnerina ning tagatakse ühtne lähenemine viisakohustuse või viisavabastuse kehtestamisel nii kolmandate riikide kui ka kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike suhtes.

Viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingute sõlmimine kolmandate riikidega peab olema jätkuvalt Euroopa Liidu rändepoliitika prioriteediks, et viisade väljastamise korra lihtsustamisega arendada nii inimestevahelisi kui ka riikidevahelisi suhteid ning tagada ebaseaduslikult riigis viibivate isikute tagasivõtukohustuse kiire täitmine. Eesti peab oluliseks, et jälgitaks sõlmitud lepingute rakendamist ning kolmanda riigi tagasivõtukohustuse mittetäitmise korral oleks komisjon valmis piirama antud viisalihtsustusi.

Varjupaigasüsteem

Eesti huvi on, et **Euroopa ühine varjupaigasüsteem** loodaks võimalikult kiiresti, sest see tagab ühise varjupaigamenetluse kasutusele võtmise ja ühetaolise seisundi kehtestamise neile, kellele on antud pagulase või täiendava kaitse seisund. Lisaks õigusaktide vastuvõtmisele toetame ka praktilise koostöö parandamist liikmesriikide riiklike varjupaigaasutuste vahel, sest ainult praktika ühtlustamise kaudu tekib ühtne varjupaigaruum, kus antakse kaitset neile, kes seda vajavad ning kus koheldakse õiglaselt ja tõhusalt neid, kes kaitset ei vaja.

VII. EUROOPA JA MAAILM

Eesti huvides on tugev ja ühtne Euroopa. Euroopa Liidu ja Eesti kui Euroopa Liidu liikme eesmärgiks on aidata kaasa **turvalisuse ja heaolu kasvule Euroopa Liidu lähinaabruses ja kogu maailmas, toetada inimõiguste ja demokraatia levikut ning aidata kaasa massihävitusrelvade leviku tõkestamisele ja terrorismi vastu võitlemisele**. Selleks peab Euroopa Liidul olema piisavalt võimekust kriiside ärahoidmiseks ja lahendamiseks. Rahvusvahelise julgeoleku ja stabiilsuse tugevdamiseks on Eesti eesmärk kaasa aidata Euroopa Liidu rahvusvahelise mõjukuse suurendamisele, osaledes ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) kujundamises.

Euroopa Liidu laienemisprotsess

Eesti toetab Euroopa Liidu **edasist laienemist**, kuna see suurendab kogu Euroopa ja seeläbi ka Eesti heaolu ja turvalisust. Euroopa Liiduga liitumise perspektiiv kannustab liitu pürgivaid riike vajalikke poliitilisi ja majanduslikke reforme ellu viima ning liidu laienemine parandab Euroopa Liidu konkurentsivõimet ja julgeolekut.

Eesti eesmärk on tagada Euroopa Liidu laienemise jätkumine vastavalt senistele põhimõtetele, seadmata täiendavaid kriteeriume. Euroopa Liiduga ühinemise võimalus peab jääma kõigile seda soovivatele ja liitumiskriteeriumidele vastavatele Euroopa riikidele. Eesti soovib aidata kaasa liitu pürgivate riikide Euroopa Liiduga lõimumisele. Sealjuures tuleb vajalike reformide kaudu tagada ka Euroopa Liidu toimimisvõime ning liidu laienemist avalikkusele paremini selgitada.

Toetame Euroopa Liiduga viimati liitunud Rumeenia ja Bulgaaria täielikku Euroopa Liiduga lõimumist, Horvaatia Euroopa Liiduga ühinemist, Türgi jätkuvat Euroopa Liiduga lõimumist ja liitumisläbirääkimiste edenemist, samuti Makedooniaga liitumisläbirääkimiste alustamist.

Eesti on huvitatud pikaajalisest stabiilsusest Balkanil, seetõttu toetame ka edaspidi Lääne-Balkani riikide Euroopa-perspektiivi ning selle realiseerumist vastavalt reformide elluviimisele ja rahvusvaheliste kohustuste täitmisele nendes riikides.

Toetame ka Euroopa Liidu idanaabrite Euroopa Liidu perspektiivi vastavalt nende suutlikkusele ja valmisolekule täita liitumiskriteeriume.

Eesmärkide saavutamiseks osaleb Eesti aktiivselt laienemisteemalistes aruteludes ja otsuste tegemisel Euroopa Liidu tasandil, töötab laienemisküsimustes üksmeele (sealhulgas avalikkuse toetuse) saavutamise nimel ning jälgib ja toetab kandidaatriikide ja teiste Euroopa Liitu pürgivate riikide arengut.

Atlandiüleste suhete tähtsus Eesti ja Euroopa Liidu jaoks

Eesti huvides on Euroopa Liidu ja USA suhete püsimine kindlatel alustel, mis areneks üha sihipärastatuma ja suurema majandusliku integreerituse ning poliitilise üksmeele suunas. Meie eesmärk on Euroopa Liidu ja USA aktiivselt toimiv koostöö, mis loob stabiilsust nii

Euroopa Liidu vahetus naabruses kui üle kogu maailma. Vastastikuse viisavabaduse saavutamisel on sellel oluline koht.

Atlandiüleseid suhteid oma välispoliitika prioriteediks pidades oleme endale võtnud ülesande aidata Euroopa Liidu ja USA suhete arengule kaasa, mille praktiliseks väljenduseks on koostööalade laiendamine ja koostöövormide tugevdamine. Eesti taotleb Euroopa Liidu ja USA energiajulgeolekualase koostöö tõhustamist.

Eesmärgile lähenemise mõõdupuuks võiks pidada arengut, mille kohaselt Euroopa Liit ja USA saavad kasvava usalduslikkusega rääkida kõigil tasandil vastastikku huvipakkuvatel teemadel ja leida ühiseid lahendusi.

Euroopa naabruspoliitika

Eesti eesmärgiks on, et Euroopa Liidu sees kasvaks üksmeel Euroopa naabruspoliitika sihtriikide tugevama toetamise osas ja jätkuks naabruspoliitika edasine tugevdamine. Iseäranis tähtis on, et jätkuks Eestile oluliste sihtriikide (ennekõike Ukraina, Moldova, Gruusia) demokraatliku ja turumajandusliku arengu toetamine ning Euroopa Liidu nelja põhivabaduse elementide kasvav rakendamine nende riikide suhtes (nt vabakaubanduslepingute sõlmimine ja viisalihtsustuse areng nende riikidega). Eesti toetab viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingute üle läbirääkimiste alustamist Gruusiaga võimalikult peatselt. Eesti toetab tihedamat energia-alast koostööd naabruspoliitika sihtriikidega. Suhete arengule kaasaaitamiseks on kavas ka Moldovas avada Eesti diplomaatiline esindus.

Euroopa Liit peab oma tegevuse kujundamisel Euroopa naabruspoliitika sihtriikide suhtes lähtuma nende riikide võimekusest ja ambitsioonist. Toetamaks reformipüüdlusi partnerriikides, peab Euroopa Liit andma sihtriikidele selgeid signaale reformide ja naabruspoliitika tegevuskavade täitmise olulisusest, koostöö perspektiivist ning pakkuma avaramaid ja selgemaid võimalusi. Sihtriikide rahastamine peab üha enam kujunema saavutustepõhiseks ning edukamatel sihtriikidel peab olema võimalus kiiremini edasi liikuda (nt tõhustatud lepingulise suhte või sektoraalsete lepingute kaudu).

Eesti taotleb Euroopa Liidu aktiivset osalemist lahenduste otsimisel nn „külmutatud konfliktidele” Moldovas ja Lõuna-Kaukaasias.

Euroopa Liidu strateegiliseks huviks on stabiilne, inimõigusi järgiv ja õigusriigile omaseid põhimõtteid edendav Kesk-Aasia. Eesti toetab 2007. aastal vastuvõetud Kesk-Aasia strateegia rakendamist.

Lääne-Balkan

Eesti toetab jätkuvalt **Lääne-Balkani** regiooni riikide arengut. Eesti on valmis vastavalt oma arengukoostöö prioriteetidele ja rahalistele võimalustele jagama oma liitumis- ja reformikogemust. Sellele kaasaaitamiseks on kavas ühes Lääne-Balkani riigis avada ka Eesti diplomaatiline esindus.

Lähitulevikus jääb Lääne-Balkan üheks intensiivsemaks ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika/Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika alase aktiivsuse piirkonnaks. Eesti panustab Lääne-Balkani stabiilsusesse nii NATO ja Euroopa Liidu missioonidel osalemise kaudu kui ka poliitilisel tasandil. Kosovo küsimuses pooldab Eesti Euroopa Liidu poliitikat, mis taotleb Kosovo staatuse küsimuse viivitusteta lahendamist. Toetame ÜRO peasekretäri eriesindaja Martti Ahtisaari ettepanekuid selle lahendamiseks.

Laiem Lähis-Ida ja Aafrika

Eesti soovib aktiivselt osaleda ka Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika teistes prioriteetsetes piirkondades. Meie konkreetne panus pingutustesse, mida laiemas Lähis-Idas olukorra reguleerimiseks teeb Euroopa Liit, algab saatkondade rajamisega Iisraeli ja Egiptusesse. Need on tugipunktideks, mille kaudu võiks olla abi Eesti kogemustest majanduse liberaliseerimisel ja muude reformide läbiviimisel.

Eesti otsib võimalusi aktiivselt panustada ka Euroopa Liidu ja Aafrika koostöösse Euroopa Liidu Aafrika-strateegia raames. Eesmärk on osaleda sellesuunalises arengukoostöös, samuti immigratsiooniprobleemide lahendamises.

Venemaa

Euroopa Liidu **strateegiline partnerlus Venemaaga eeldab lähtumist ühistest euroopalikest väärtustest**. Peame oluliseks, et Euroopa Liidu Venemaa-suunaline poliitika oleks ühtne ja kooskõlastatud ning et liikmesriikide hulgas valitseks solidaarsus. Lisaks majanduskoostöö küsimustele (sealhulgas turumajanduse põhimõtete järgimine) tuleb tähelepanu pöörata ka õigusriigi, demokraatia ja inimõiguste (sealhulgas rahvusvähemuste olukord) arengule Venemaal ning Euroopa Liidu välispiiri kindlustamisele ja sellega seonduvale sisserände- ja põgenikepoliitikale.

Toetame **uue**, kehtivat partnerlus- ja koostöölepingut asendava **raamlepingu** sõlmimist. Uus raamleping peab võimalikult selgelt defineerima vastastikused õigused ja kohustused, et minimeerida erineva tõlgendamise võimalusi. Leping peab tagama Euroopa Liidu ja Venemaa mõlemapoolselt kasuliku koostöö, kus EL esineb tugeva ja ühtse osapoolena. Eesti peab oluliseks, et uus raamleping sisaldaks tugevat viidet EL-Venemaa nelja ühisruumi teekaardile, mille suhtes lepiti kokku 2005. aastal.

Esimeses, **ühises majandusruumis** peab Eesti oluliseks läbipaistvat, reegleid järgivat energeetika-alast koostööd (sh tuumaenergeetika ohutus), Venemaa lähenemist WTO-le ning piiriülest koostööd. Teises, **vabaduse, julgeoleku ja õigusruumis** on tähtis 1. juunil 2007. a jõustunud Euroopa Liidu ja Venemaa viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingute täielik rakendamine, viisadialoog ning inimõiguste jälgimine Venemaal. Eesti seisukohast on kolmandas, **välisjulgeoleku ruumis** oluline külmutatud konfliktide lahendamine ühises naabruses ning koostöö ja dialoog teistes rahvusvahelise julgeoleku küsimustes. Neljandas, **haridus- ja teadusruumis** peame vajalikuks haridus-, teadus- ja kultuurikoostöö (sealhulgas koostöö soome-ugri rahvastega ning kultuurivarade tagastamine) süvendamist ning tõhustamist.

Eesti toetab **Euroopa Liidu Põhjamõõtme** raames Venemaaga keskkonna- ja sotsiaalpartnerluste projektide arendamist ning transpordi- ja kultuuripartnerluste võimalikku loomist.

Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP)

Rahvusvahelise julgeoleku ja stabiilsuse tugevdamiseks on Eesti eesmärgiks kaasa aidata Euroopa Liidu rahvusvahelise mõju suurendamisele. EJKP-alase tegevuse laiendamine aitab parandada Euroopa Liidu suutlikkust ja tõhustada tegevust kriiside ennetamisel ja ohjamisel. See eeldab kiiret ja piisavat reageerimisvõimet ning nõuab Eesti operatsioonidel osalemiseks vajaliku võimekuse arendamist.

Eesti osaleb aktiivselt kriisiohjeoperatsioonide ettevalmistamisel. Eesti huvides on Euroopa Liidu aktiivsem kriisiohjealane tegevus ELi naabruskonnas, eelkõige riikides, mis on huvitatud euro-atlandilisest integratsioonist, nagu Gruusia ja Moldova.

EJKP raames on vajalik Euroopa Liidu kiirreageerimisüksuste kontseptsioonide ellurakendamine ja täpsustamine vastavalt saadavatele kogemustele. Eesti valmistub olema aktiivne osaline **moodustatavates kiirreageerimisüksustes** – osaleme nii tsiviil-kriisiohjemeeskondades tsiviilekspertidega kui ka liikmesriikide poolt komplekteeritavates lahingugruppides sõjaväelise üksusega 2008. ja 2011. aastal. Tuleb jätkata ettevalmistusi, et osaleda usaldusväärse partnerina sõjalistel kriisiohjeoperatsioonidel nii Euroopa Liidu naabruses kui ka maailmas laiemalt.

Eesti toetab suurema tähelepanu pööramist **kriisiohje mittesõjalistele tegevustele**, ilma milleta ei ole võimalik püsiva ja stabiilse lahenduse saavutamine kriisiolukordades. Eesti aktiivne osalemine EJKP kujundamisel peab endas hõlmama ka aktiivset osalemist tsiviilmissioonidel Eesti ekspertidega. Selleks on vajalik tsiviilekspertide ettevalmistamise süsteemi käivitamine, mis tagaks jätkusuutliku ja Eesti võimetele vastava osalemise tsiviilmissioonidel.

Euroopa Liidu ja NATO suhted

Eesti näeb Euroopa Liitu ja NATOt teineteist täiendavate organisatsioonidena. Tulenevalt vajadusest kasutada otstarbekalt olemasolevaid ressursse on tihedam koostöö nende vahel hädavajalik. Koostöö tõhustamine tähendab nii koordineeritud tegevust kriisiohjeoperatsioonidel kui ka poliitilise dialoogi süvendamist kuni strateegilise tasandini. Eriti oluline on Euroopa Liidu ja NATO koostöö sellistel kriisiohjeoperatsioonidel nagu Afganistanis.

Euroopa Liidu koostööst NATOga tekkiv sünergia on mõlema organisatsiooni kui terviku huvides. Seetõttu tuleb juba lisaks olemasolevatele **Berlin+ kokkulepetele** olla valmis nii praktilise kui ka poliitilise koostöö laiendamiseks Euroopa Liidu ja NATO vahel. Eesti valitsus jätkab aktiivselt koostöö parandamise teema tõstatamist erinevatel tasanditel nii Euroopa Liidus kui ka NATO-s.

Eesti toetab kõikehõlmavat lähenemist kriisiohjeoperatsioonidele, mis tähendab tegevuse kooskõlastamist (eriti tsiviilvaldkonnas) olulisemate rahvusvaheliste institutsioonide vahel nagu Euroopa Liit, NATO, ÜRO, Maailmapank, Rahvusvaheline Valuutafond, G-8 jt.

Välismajandussuhted

Eesti peab vajalikuks maailmamajanduse edasist liberaliseerimist, et edendada Euroopa Liidu eksporti, toetada majanduskasvu ning luua ettevõtetele stabiilne ja arenguperspektiiviga reeglistik välismajandustegevuse valdkonnas. Eesti huvi Euroopa Liidu liikmena on edendada ühist kaubanduspoliitikat ning tagada sellest tulenevate võimaluste ärakasutamist ettevõtete poolt.

Eesti peab oluliseks **Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO)** süsteemi edasiarendamist. Eesti ja Euroopa ettevõtjate konkurentsivõime säilitamiseks ja tugevdamiseks toetab Eesti lisaks maailmakaubanduse edasisele liberaliseerimisele ka Euroopa Liidu poolt uute kahepoolsete kaubanduslepingute sõlmimist Euroopa Liidu jaoks oluliste partneritega. Eesti toetab Euroopa Liidu majanduslike suhete tihendamist USAga, Kanadaga, kiire majanduskasvuga Aasia piirkondadega ning Venemaa, Ukraina ja teiste Euroopa Liidu lähinaabrite ühinemist WTOga organisatsiooni liikmetele vastuvõetavatel tingimustel.

Eesti pöörab **Euroopa Liidu konkurentsivõime välisaspektide** seisukohast erilist tähelepanu teenustekaubanduse liberaliseerimisele suhetes kolmandate riikidega, riigihanketurgudele, kaubandusaspektidele ja intellektuaalomandi õiguste kaitse tõhusa õigusraamistiku arendamisele. Prioriteediks on kolmandate riikide turgudele (sealhulgas tooraineturgudele) juurdepääsu parandamine tollitariifide alandamise ja mittetariifsete piirangute kõrvaldamisega. Ühtlasi toetab Eesti Euroopa Liidu kaubanduse kaitsevahendite õiguskeskkonna ülevaatamist läbi globaliseerunud majanduse vaatenurga. Toetame muutusi, mis toovad endaga kaasa Euroopa Liidu konkurentsivõime kasvu ning tagavad õiglase konkurentsi kõrval ka õiglased reeglid rahvusvahelistele konkurentidele.

Arengukoostöö

Eesti toetab jätkuvalt Euroopa Liidu pingutusi, et saavutada ÜRO aastatuhande arengueesmärgid aastaks 2015. Eesti soovib kaasa aidata tugevama **Euroopa Liidu ühise arengupoliitika** kujundamisele ja tõhusamaks muutmisele, sealhulgas peame oluliseks Euroopa Liidu liikmesriikide tugevamat omavahelist koordineerimist ja infovahetust arengukoostöö alaste otsuste tegemisel.

Eesti on valmis **suurendama arengukoostööks suunatud vahendeid** ning püüdleb Euroopa Liidu raamistikus koos teistega võetud rahastamiskohustuse täitmise poole. Soovime aastaks 2010 saavutada arenguabi taseme vähemalt 0,1% kogurahvatulust ja püüame jõuda Euroopa Liidu uutele liikmesriikidele sätestatud eesmärgini 0,17% kogurahvatulust. Eesti peab vajalikuks ELi arengukoostööga seotud erinevate poliitikavaldkondade sidususe kasvu. Eelkõige puudutab see väliskaubandust, aga ka keskkonda, energeetikat, julgeolekut, migratsiooni, põllumajandust jne. Eesti toetab Euroopa Liidu kaubandusabi initsiatiivi, sest seeläbi on võimalik tõsta vaesemate riikide kaubandusvõimekust, mis on üks vaesuse leevendamise võtmeküsimustest.